

Königl. Preussischen Regierung
zu Bromberg.

No. 16.

Bromberg, den 18ten April 1817.

Król. Pruskiéy Ręgencyi
w Bydgoszczy.

No. 16.

Bydgoszcz, dnia 18 Kwietnia 1817.

Gesellschaftung.

Nro. 7. enthält:

Nro. 40. Verordnung wegen der den Civilbeamten beizulegenden Amtstitel, und der Rangordnung der verschiedenen Klassen derselben. Vom 7ten Februar 1817.

Nro. 411. Verordnung wegen Einführung des Staatsraths. Vom 20st. März 1817.

Das Scharfrichter- und Abdecker- Wesen betreffend.

Auf mehrere Anfragen in Absicht des Abdecker-
Wesens finden wir uns veranlaßt, zu bestimmen:

1. daß, wo bereits zureichende unter öffentl.
Her Autorität etablierte Scharfrichtereten und Ab-
deckereten vorhanden, keine neuen Ansetzungen auf
Gewerbscheine zu verstaten sind, diese Einschrän-
kung jedoch nur als eine landespolizeiliche Maß-
regel anzusehen, aus welcher für die Berechtigten
selbst kein Widerspruch herzuleiten ist;

2. daß wo keine öffentlichen, ausschließlich
angeordneten Scharfrichtereten oder Abdeckereten
vorhanden sind, die Regierungen so viele
Ansetzungen von Abdeckereten auf Gewerbscheine
verstaten können, als das Bedürfnis der Gegend
erfordert, jedoch ohne irgend eine Exklusion dadurch
zu konstitulren.

3. Daß, wo im Einzelnen auf den Grund
von unbezweifelten bestehenden Privilegien oder
Pacht-Kontrakten der Abdecker, Beschränkungen
der Befugnis der Einwohner, ihr gefallenes Bleib

Względem katostwa i odzierstwa.

Na różne zapytania względem katostwa wi-
dziemy się być powodowani postanowić:

1. że gdzie pod publiczną Zwierzchno-
ścią ustanowione katostwa się znajdują, tam
żadnego innego zaprowadzenia podatku pro-
cederowego niepotrzeba, to jednak ogranicze-
nia jako policyjne kroki uważane dla posie-
dzcicieli katowni, przeciwnemi być niepowinny;

2. że gdzie publicznych wyłączenie za-
prowadzonych katostw okręgowych niemasz,
Regencya tyle tylko za kartami procedero-
wemi ustanowić mogą, ile onych okolica wy-
magać będzie, bez zaprowadzenia jednakże
takich z wyłącznym prawem;

3. że gdzie w szczególnych na mocy
niewątpliwych przywilei lub kontraktów dzier-
żawnych, oprawca może jest ograniczać
mieszkańcom własne ich bydło te skóry odzie-

selbst abzulebern oder durch ihre Leute abzulebern zu lassen, bestehen, solche Beschränkungen oder andere den Unterthanen lästigen Gerechtigkeiten nicht ferner einzuräumen, noch bei Kontraktserneuerungen unter den Pachtbedingungen zuzulassen sind;

4. daß die polizeilichen Vorschriften, die beim gefallenen Vieh in Rücksicht auf Vorbeugung von Seuchen, oder in Hinsicht der öffentlichen Keuschheit angeordnet und den Abdeckern vorgeschrieben, auch in der Regel von den Einwohnern zu befolgen sind, die gefallenes Vieh nicht vom Abdecker abzulebern lassen.

Berlin, den 26sten Februar 1817.

Der Minister der Finanzen (gez.) Bülow.

Der Minister des Innern (gez.) Schuckmann.

Der Minister der Polizei (gez.) Wittgenstein.

Vorstehende Verfügung wird hiedurch zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Bromberg, den 2ten April 1817.

Königl. Preuß. Regierung.

Erste Abtheilung.

Die Konzessionen zu öffentlichen Glücks- und Würfelspielen betreffend.

Da die Erfahrung die mehrseitigen Nachteile des öffentlichen Glücks-, Würfels- und Döpfenspiels bestätigt hat, so hat das Königl. Polizeiministerium mittelst Verfügung vom 8ten d. M. angeordnet:

- 1) daß zu dergleichen Glücksspielen keine Konzessionen weiter erteilt oder erneuert,
- 2) die darüber etwa noch vorhandenen Konzessionen einer Revision unterworfen, und bei befundenem Mangel an Moralität des Inhabers, oder bei andern gesetzmäßigen Gründen den Inhabern abgenommen werden sollen, und da, wo dies nicht zulässig ist, die gütliche Aufhebung derselben versucht,
- 3) über die noch vorhandenen Konzessionisten dieser Art die strengste polizeiliche Aufsicht geführt,
- 4) von keiner Orts- Behörde zum Betriebe dieses Spiels Erlaubniß erteilt werden soll.

Sämtliche Polizei- Behörden werden daher angewiesen, sich hiernach zu richten und alle Konzessionen dieser Art, welche ihnen produziert

rac, takowe lub tym podobne ograniczenia jako poddanym uciążliwe nadal dozwalane, ani też w kontraktach dzierszawnych przypuszczane być niemają;

4. że policyjne przepisy, które w czasie odchodzącego bydła, w zamiarze zabezpieczenia się od zarazy, lub też dla publicznego ochędóstwa dla oprawców wydane są, zwykle i przez tych mieszkańców, którzy bydło swe sami odsierają, przestrzegane być powinny.

Berlin, dnia 26. Lutego 1817.

(podpisano):

Minister Finansów, Minister Spr. Wewnętrz.

Bülow. Schuckmann,

Minister Policyi, Wittgenstein.

Powyzsze urządzenie ninieyszém do wiadomości publicznej podaje się.

Bydgoszcz, dnia 2. Kwiecienia 1817.

Król. Pruska Regencya.

Wydział Pierwszy.

Względem publicznych grów szczęścia i w kości.

Gdy doświadczenie uczy jak wiele szkodliwości gry szczęścia w kości i kubki przynoszą, Królewskie Ministerium Policyi postanowiło zatem:

- 1) że na podobne gry nadal żadne koncesyje wydawane, ani też ponawiane być niemają;
  - 2) wydane i dotąd trwające na podobne gry koncesyje rewizyi ieszczé podpadają, a pragnąc unieszkodliwić niemoralności posiadziela onęzyc, lub też dla innych prawnych przyczyn onemuż takową odebrać, lub gdyby się to zrobić nie dało, dobrowolnego odstąpienia od teyże wymagać należy;
  - 3) nad będącemi koncesyjami podobnego rodzaju naysurow szą mieć policyjną bacność;
  - 4) żadna miejscowa Zwierzchność niema prawa wydawać szawolenia na podobne gry.
- Wszelkie przeto policyjne Władze wzywają się ninieyszém do tego się stosować, i wszelkie tym podobne koncesyje, które im okazywane będą, do rewizyi podawać, przy

werden, zur Revision einzureichen, sich dabei auch über die Persönlichkeit der Inhaber auszulassen.

Bromberg, den 25ten März 1817.

Königlich Preussische Regierung. Erste Abtheilung.

Die Feier der Sonn- und Festtage betreffend.

Den in sämmtlichen ältern Königl. Preuss. Provinzen bestehenden Bestimmungen gemäß, hört, behufs Hebung der Sonntagsfeier während des Gottesdienstes, jedes öffentliche Verkehr an Sonn- und Festtagen auf.

Um etwaigen Verstößen gegen diese Anordnung in unserm Verwaltungsbezirk jeden Entschuldigungsgrund zu entziehen, werden die in den ältern Königlich Preussischen Provinzen, der Willensmeinung Sr. Majestät des Königs gemäß, über diesen Gegenstand ergangenen speziellen Vorschriften, wie folgt, zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

1. In Sonn- und Festtagen dürfen von den öffentlichen Behörden und Beamten in der Regel keine Verhandlungen und Geschäfte betrieben werden. Sollte bei dringenden Veranlassungen eine Ausnahme nöthig seyn; so müssen doch nur die Stunden außer dem gewöhnlichen Gottesdienst dazu gewählt werden.

2. Insbesondere wird die Abhaltung der Kanton-Revisionen und solcher Geschäfte, wodurch ganze Gemeinden und mehrere Einwohner von dem Besuche der öffentlichen Gottesverehrung abgezogen werden, an den Sonn- und Feiertagen untersagt.

3. Domänen-Beamte, Guthsherrschaften und deren Stellvertreter, Bauunternehmer und Rechnungsführer müssen die Handwerker und Tagelöhner wo möglich nicht an den Sonntagen, sondern am Sonnabend, auf jeden Fall aber nicht in den Gottesdienstlichen Stunden ablohnern.

An Sonn- und Feiertagen soll Niemand zu Hofdiensten, noch weniger zu Treibjagden von den Guthsherrschaften angehalten werden. Eben so wenig dürfen

5. öffentliche Aufsätze der Gewerke, Schützen-

tym zaś względem właściciela one; że dokładny opis sporządzać.

Bydgoszcz, dnia 25. Marca 1817.

Królewsko-Pruska Regencya. Wydział Pierwszy.

Względem święcenia dni niedzielnych i uroczystych.

Stosownie do ekzystujących postanowień we wszystkich Król. Prusk. starych Prowincyach, ustać mają celem zwiększenia uroczystości niedzielnej, wszelkie procederowe zabiegi pod czas nabożeństwa w dni święte i niedzielne.

Aby zaisć mogącym przekroczeniom urządzania tego w Obwodzie naszego zarządzania, usunąć wsaystko to, czémby szarżające się ie-szose częstokroć wykroczenia przeciw takowemu postanowieniu mogły być w przyszłości uniewiniane, podajemy ninieyssem do wiadomości powszechny następujące, w Rarych prowincyach Pruskich stosownie do woli N. Pana wydane w tój mierze przepisy:

1. W dni niedzielne i święteczne nie powinny władze publiczne i urzędnicy żadnych odbywać czynności i zatrudnień; a jeżeliby nagła iaka okoliczność wyjątku w tój mierze wymagała, potrzeba iey poświęcić czas, iaki się prócz zwyczajnych nabożeństwa godzin pozostaje.

2. W szczególności zakazuje się odbywanie w dni niedzielne lub święteczne rewizyi kantonowych i czynności, któreby gminy całe, lub kilku z mieszkańców od publicznej czci Boga odciągały.

3. Urzędnicy ekonomiczni, posiadziciele dóbr i ich zastępcy, niemnięj entrepreneurowie budowli i kassyerowie, płacić powinni rzemieślnikom i wyrobnikom nie w niedzielę, ale ile możności w sobotę, a w każdym razie nie w godzinach nabożeństwa.

4. W niedzielę i święto niepowinni posiadziciele dóbr zniewalać nikogo do raziągu, a tém mnięj do polowania obłąw. Również żadne

5. publiczne obchody cechów, bractw

gülden oder andere Gesellschaften, während der Zeit des Gottesdienstes statt finden.

6. Während des Gottesdienstes, sowohl Vor- als Nachmittags, muß aller bürgerlicher Verkehr, so wie nicht außerordentliche Truppenmärsche dergleichen eine Ausnahme gebieten, ruhen.

Daher bleiben während jener Zeit die Kaufleute der Handelsleute, Bäcker, Schlächter u. w. die Gewölbe und Boutiken geschlossen; in den Kaffeehäusern, Wein-, Bier- und Brandwein-schänken dürfen keine Getränke gereicht oder Gaste gesetzt, auch keine Spiele gespielt werden; das Fahren der Bier-, Getreide- und Mehlwagen auf den Straßen, alle mit Geräusch verbundenen oder sonst auffallenden Arbeiten in den Werkstätten und vor den Häusern bleiben ausgefetzt. Nur allein die Apotheker dürfen während des Gottesdienstes Arzeneien verkaufen.

7. Die Orts-, Polizei-, Behörden, sowohl in den Städten, als auf dem Lande, haben die gewöhnlichen Stunden, an welchen Vor- und Nachmittags die kirchlichen Versammlungen als anfangend und endigend zu betrachten sind, öffentlich bekannt zu machen, und darauf zu halten, daß während dieser festgesetzten Zeit die vorstehenden Vorschriften befolgt werden.

8. In den protestantischen Kirchen sollen mit dem letzten Verse des Liedes, welches unmittelbar vor der Predigt gesungen wird, die Thüren derselben von dem Küster geschlossen, und nur erst mit dem Anfange des nach der Predigt zu singenden Liedes wieder geöffnet werden. Während der Predigt wird von dem, an der einen Kirchthüre zu bestehenden Thürhüter der Ausgang nur in dringenden Fällen gestattet.

9. Alles Umhergehen in der Kirche während der Predigt oder des Gottesdienstes überhaupt, so wie jede sonstige Störung der Andacht, wird verboten. Es müssen daher auch die kleinen Kinder, welche der kirchlichen Erbauung noch nicht fähig sind, zurückgewiesen werden.

10. Uebertretungen dieser Vorschriften werden in jedem einzelnen Fall mit willkürlicher Geld- oder verhältnismäßiger Gefängnisstrafe abgeurtheilt.

Sammtliche Orts-, Polizei-, Behörden hiesigen Departements werden angewiesen, darauf zu sehen und zu halten, daß diesen Vorschriften überall aufs genaueste nachgelebt werde.

strzeleckich i innych zgromadzeń, odbywane byż niepowinny w czasie nabożeństwa.

6. W ciągu nabożeństwa tak przedpołudniem jak i po południu zawieszono byż powinny wszelkie obywatelskie procedery, jeżeli nadzwyczajne przechody wojska nie będą wymagały koniecznie ucynienia w tém wyjątku.

W czasie więc rzeczonem winny byż kramy kupców, handlarzy, piekarzy, rzeźników i t. p. sklepy i cukiernie zamknięte; w kawiarniach, szynkowniach wina, piwa i gorzałki żadne trunki udzielane, goście przyjmowanemi, lub gry przedsiębrane byż niepowinny; rozwożenie po ulicach piwa, zboża i maki, tudaież wszelkie w oczy wpadające roboty po warsztatach i przed domami winny byż odłożone. Samym tylko aptekarzom wolno jest pod czas nabożeństwa sprzedawać lekarstwa.

7. Miescowe władze policyjne w miastach i po wsiach ogłaszają zwyczajne godziny, mające się uważać za czas, w którym tak przedpołudniem jak i popołudniu zgromadzenie się kościelne zaczyna się i kończy, i przestrzegać tego będą, aby w oznaczonym tym czasie przysięgi powyższe były zachowywane.

8. W kościołach protestantskich winien kantor z ostatnim wierszem pieśni, która zaraz przed kazaniem śpiewa się, zamknąć drzwi kościelne, i wtedy też dopiero znowu otworzyć, gdy po kazaniu śpiewanie pieśni zaczyna się. W ciągu kazania postawiony przy drzwiach kościoła oddawnierny, w koniecznych tylko przypadkach wpuścić a wyjścia dozwoli.

9. Wszelkie przechadzki w kościele podczas kazania i nabożeństwa w ogółności, tudaież wszelkie przeszkadzanie mu zakaznie się. Małe więc też dzieci, do nauk kościelnych ieszcz nieposobne, wpuszczane do kościoła byż niepowinny.

10. Wykroczenia przeciw powyższym przepisom podpadną dowolnej karze pieniężnej lub proporcjonalnej karze więzienia.

Wszelkim miescowym władzom policyjnym tutejszego departamentu zalecamy, aby tego jak najmocniej dopilnowały, iżby przepisy niniejsze we wszystkim iaknajszybciej były zachowywane.

Die Herren Gesellschaften werden ihrerseits
dazu gleichfalls mitwirken.

Bromberg, den 3. März 1817.

Königlich Preussische Regierung.
Erste Abteilung.

Do czego także duchowni z swęy strony
przyłożyć się zechcą.

Bydgoszcz, dnia 3. Marca 1817.

Król. Pruska Regencya.
Wydział Pierwszy.

Patent des Brandweimbrenners Pistorius zu Berlin.

Der hiesige Brandweimbrenner Pistorius hat eine Methode des Brandweimbrennens erfunden, wodurch bei dem einmaligen Uebertreiben der Maische ein fuselfreier Spiritus von 80 Prozent Alkohol nach dem Alkoholometer Tralles ohne Verminderung des Ertrages gewonnen wird, welcher zugleich über Ingrediven abgezogen werden kann, ohne daß eine Beimischung von ätherischem Oehle, wie bei den gewöhnlichen Liqueuren statt findet; and wodurch Geräthschaften von gleicher Größe mit einerlei Maische gefüllt, einen gleichen Ertrag an Brandwein liefern, welches bei der bisher üblichen Einrichtung nicht der Fall ist.

Auf die Ausübung dieser Methode, so wie auf die Fertigung der dazu nöthigen Geräthschaften hat der Pistorius heute ein zehnjähriges Patent für den ganzen Umfang der Monarchie erhalten, wovon ich die Königl. Regierung mit dem Bemerkten benachrichtige, daß dem Pistorius die Verpflichtung aufgelegt ist, mir den Anfang des Gebrauchs und die Bekannmachung des Patents binnen der gefestigten Frist nachzuweisen.
Berlin, den 21sten März 1817.

Der Minister der Finanzen und des Handels.
(gez.) Bülow.

Vorstehendes wird hiedurch zur allgemeinen Kenntniß gebracht.

Bromberg, den 2ten April 1817.

Königlich Preuss. Regierung.
Zweite Abteilung.

**Względem udzielonéy koncessyi na-
wypalanie wódki gorzalanemu Pi-
storius w Berlinie.**

Tutejszy gorzalan y Pistorius wynalazł nowy sposób wypalania wodek, gdzie przy pierwszym przepędzeniu surowcu czysty spiritus od 80. grad. Alkohol. podług alkoholometru Tralles bez utraty dochodu wyciąga, który oraz przez różne przeprawy przepędzonym bydz może, bez dodawania mieszaniny sferycznego oleju, iakię zwykłe do likworów potrzebią, przez co naczynia równéy wielkości iednym surowcem napełnione, równyż przychód wódki stanowią, co przecież przy dotychczas używanych sposobach nie bywało.

Do wykonania tegoż sposobu, iako też sporządzenia potrzebnych do tego narzędzi, otrzymał rzeczony Pistorius 10. letni patent na całą Monarchię, oczém Król. Regencya z tém ostrzeżeniem uwiadomiam, że temuz Pistoriusowi za obowiązek oraz włożono jest, mnie o rozpoczęciu rzeczzonego sposobu i o ogłoszeniu patentu w ciągu prawem przepisanego czasu, uwiadomić.

Berlin, dnia 21. Marca 1817.

Minister Finansów i Handlu.
(podp.) Bülow.

Powyższe podaje się niniejszém do powszechnéy wiadomości.

Bydgoszcz, dnia 3. Kwietnia 1817.

Król. Pruska Regencya.
Wydział Drugi.

Die Verabreichung des Militär-Vorspanns, so wie die diesfällige Quittungsleistung und Vergütungs-Liquidation betreffend.

Mit Bezug auf die, durch das Amtsblatt vom J. 1816. No. 19. S. 217. — 218. erlassene Verfügung vom 27ten April v. J. wird den Herren Kreis-Landräthen, den Polizei-Direktoren zu Bromberg und Gnesen, so wie den Magisträten der übrigen Städte, den Königl. Domainen-Aemtern und den Boyern, in Gemäßheit der, dieserhalb von den hohen Königl. Ministerien des Innern und des Krieges ergangenen Bestimmungen, mitgetheilt:

- 1) sub A. ein Schema, wornach die Vorspanns-Liquidation ins Rünftige anzufertigen, und mit den darauf Bezug habenden Quittungen belegt, allmonatlich, und zwar unfehlbar in den ersten acht Tagen des nächstfolgenden Monats an uns einzusenden seyn werden;
- 2) sub B. ein zweifaches Schema, wornach die Vorspanns-Quittungen von Seiten des Militärs, in Folge der dieserhalb von den hohen Königl. Ministerio an dasselbe erlassenen Befehle, ausgestellt werden sollen;
- 3) sub C. die §§. 33. und 34. des Regulativs vom 26ten September 1808, in Betreff der Vorspanns-Verabreichung an die Truppen, wenn sie ohne Feld-Etat marschiren.

Hiernach haben die oben genannten Behörden sich genau zu achten.

Unvollständige Quittungen und Liquidationen werden zurückgewiesen werden, und erfolgt darauf keine Vergütung.

Unter keinen Umständen dürfen mehr Pferde verlangt werden, als die Marsch-Route befugt, jedoch außer den nöthigen Krankenwagen. Die Kranken dürfen jedoch nur bis nach dem nächsten Garnison-Orte mitgenommen werden, wo sie in den Lazarethen ihre Bleiberherstellung abzuwarten haben.

Bei Märschen ganzer Truppen-Theile muß

Względem dostarczania podwód dla woyska, kwitowania z takowych i likwidacyi wynagrodzenia za takowe.

Odwolując się do zalecenia naszego, przez Dziennik Urzędowy z roku 1816. Nro. 19. na stronicy 217 i 218. pod dniem 23. Kwietnia r. z. wydanego, adzielamy W.W. Konsyliarzom Ziemiańskim, Directorio Policji w Bydgoszczy i Gnieźnie, tudzież Magistratom wszystkich innych miast, Urzędom ekonomicznym i wójtowskim, stosownie do rozporządzeń przez JKMOści Wysokie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Woyny poczynionych:

- 1) sub A. wzór, podług którego naprzszyśćość likwidacye należitości za podwoły układane, kwitami do nich ściągającymi się udowodniane, i co miesiąc, misnowicie w pierwszych ośmiu dniach każdego następującego miesiąca, niezawodnie nam podawane bydź mają;
- 2) sub B. dwa wzory, podług których wystawiać ma woysko kwity na podwoły, stosownie do danych mu w tcy mierze koskasów przez Ministerjum woyny;
- 3) sub C. §§. 23. i 24. regulaminu z dnia 26. Września 1808, względem dostarczania podwód woysku, gdy nieodbywa marszu wedle etatu wojennego.

Władza wszyż rzeczono ściśle więc do tego stosować się powinny, niedokładne bowiem kwity i likwidacye zwrócone kosztą i należitość wynagrodzoną nie będzie.

Pod żadnym pozorem więcéy koni wymaganych bydź niepowinno, niż karta dróżna wskazuje, oprócz podwód dla chorych. Chorzy iednakowoż tylko do naybliższego miesca, w którym się garazon znajduje, wiezieni bydź mogą, w miescu zaś takowem do lazaretu oddani bydź, i w tymże aż do odyskania zdrowia pozostać się powinni.

Jeżeli cały oddział bądź któregokolwiek

Über die nöthige Zahl der Kranken Wagen von dem Regimente, Bataillons, oder Eskadron: Chirurgus unter namentlicher Aufführung der Leute für jeden Tag ein besonderes Attest ausgestellt werden, welches der Regimente-, Bataillons- oder Eskadron: Kommandeur bescheinigt.

Dagegen muß in den Quittungen über den an

a) auf dem Marsche krank gewordene und zurückgelassene, oder

b) aus den Lazarethten heimkehrende, verkrüppelte Willkairs, verabsolgten Vorspann, das ärztliche Attest, daß selbige nicht zu Fuß marschiren können, von wem, und von welchem Orte und Datum es auch gestellt ist, allegirt; auch müssen, sofern das Original desselben zur Legitimation des betreffenden Individuums in dessen Händen bleiben muß, davon auf allen Vorspann-Stationen genaue und vidimirte Abschriften entnommen, und den Liquidationen beigefügt werden.

Die Verabreichung des Vorspanns an diejenigen Willkairs, welche durch Verwundungen dergestalt zu Krüppeln geworden sind, daß sie nicht marschiren können, soll zu ihrem Fortkommen nach der Heimath noch während des gegenwärtigen ganzen Jahres statt finden.

In den Gegenden, wo die Pferde klein und schwach sind, und durch dieselben die vorgeschriebte maßig beladenen Wagen nicht fortgeschafft werden können, bleibt es Sache der Anspanner, mehrere Pferde vorzulegen. Ueber diese Mehrzahl von Pferden wird jedoch nicht quittirt.

Uebrigens ist unter allen Vorspann: Liquidationen die Richtigkeit der darin berechneten Meilenzahl von den betreffenden Kreis: Landrathen zu attestiren.

Bromberg, den 11ten April 1817.

Königlich Preussische Regierung.

Erste Abtheilung.

woyska maszeruie, nadczas Chirurg regimentu, batallionu lub szwadronu każdego dnia oddzielne winien dadz zaświadczenie, ile wozów pod chorych, z nazwisk wymienić się mających potrzeba, które to zaświadczenie dowódca regimentu, batallionu lub szwadronu stwierdzać ma obowiązek.

W kwitach zaś ma dostawione podwody:

a) tym, którzy w marszu zachorowali i oddzielnie pozostawieni zostali, również

b) kalekom, z lazaretów powracającym,

wyżsiej należy przez kogo, gdzie i w którym dniu wydany został lekarski atest, jako osoby te marszu pieszo odbyć nie mogą; prócz tego zaś, jeżeli oryginal takowego atestu pozostaie dla legitymacyi w ręku pojedynczey osoby, trzeba wtedy na każdej stacyi dokładne i wierzytelne kopie onegoż zatrzymać i do likwidacyi odłączyć.

Woyskowym, którzy przez odniesione rany tak dalece kalektwu podlegli, że drogi pieszo odbyć nie są w stanie, mają bydź podwody, końcem ułatwienia ich powrotu do domów, ieszcze w ciągu terażniejszego całego roku dostarczane.

W okolicach, w których konie są małe i słabe tak, że wozów, podług przepisów obłożowanych, uciągnąć niemogą, powinni podwody dostarczający wycęć koni, nad liczbę oznaczoną, zaprzęgać. Z koni, nad liczbę przepisową dostawionych, woysko atoli kwitować niebędzie,

Pod wszystkimi z resztą likwidacyami powinna bydź liczba mil w nich obrachowana, przez właściwych Konsyliarzy ziemiańskich w dowód rzetelności poświadczona.

Bydgoszcz, dnia 12. Kwietnia 1817.

Król. Pruska Regenoya.

Wydział Pierwszy.

Schema.

General
des in den Bezirk der Regierung N. N.

Nro. der Zeiläge.	Benennung der Personen und Behörden, welche den Vorspannab oder die Marshroute ausgestellt haben.	Datum der Ausstellung.	Datum an welchem der Vorspann geleistet ist.	Name und Charakter des Empfängers	Truppentheil.	Zu welchem Zweck der Vorspann geleistet ist.
1.	General-Kommando in Preußen.	den 1sten Mai 1816.	den 5. Mai 1816.	Major N. N.	Ostpreussisches Jäger-Bataillon.	zum Marsch des genannten Bataillons von Königsberg nach Berlin.
2.	Regierung zu Potsdam.	den 2ten Mai 1816.	den 3ten Mai 1816.	Unt. Offiz. N. N.	vom 1sten schlesischen Landwehr-Inf. Regim.	zur Reise des genannten vertheilten Unter-Offiziers in seine Heimath nach Ohlau.

O g o l n a
należytości za dostawione podwoły w

Nr. do wołu	Nazwisko osób lub władz, które list podwołowy lub marszerutę wydały.	Dzień ich wydania.	Dzień, w którym podwoła została dostawioną.	Nazwisko i stopień odbierającego.	Oddział Wojska.	Do jakiego celu podwoła dostawioną została.
1.	Główna komenda w Prusach.	1. Maja 1816.	5go Maja 1816.	Major N. N.	Batalion Arszcódów zachodnio-Pruskich.	na marsz rzeczono-go batalionu z Pruss do Berlina.
2.	Regencya w Poczdamiu.	2. Maja 1816.	3go Maja 1816.	Podoficer N. N.	z pułku 1go piechoty Śląskiego zaciągu obrony krajów.	do podróży rzeczono-go kaleki Podoficera do domu w Ohlau.

B.

Schemata zu den Quittungen über gestellten Vorspann.

Auf den Marsch des [Regiments, Bataillons, N. N.] von [Königsberg nach Berlin] sind laut [Vorspann, Paß oder Marschrouten] des [des General-Kommandos oder Regierung] [d. d. Königsberg den ten]

- 8 Vorlegepferde für den Offizier, Equipage und Montirungswagen,
  - 4 Vorlegepferde für den Patronenwagen,
  - 4 zweispännige Wagen zum Ersatz der Packpferde,
  - 1 zweispänniger Wagen zur Fortbringung der Medizina und Löhnung,
  - 2 Reitpferde für 2 Kapitäns, welche keine Ration beziehen, und
  - 2 vierspännige Wagen für 11 Kranke, laut beiliegendem Attest des [Regiments, Bataillons] Chirurg,
- von dem [Amte N. N.] gestellt worden, und haben die Abfuhr auf 3 Meilen, nämlich von [Königsberg bis Brandenburg] geleistet, welches ich hierdurch bescheinige.

Brandenburg, den ten 181

N. N.

Major und Kommandeur
des [obenerwähnten Regiments oder Bataillons.]

2.

Zum Transport von [4000 Stück Gewehre, circa 300 Centner] schwer, welche von [Weißel] nach [Silberberg] transportirt werden sollen, sind laut [Vorspann, Paß oder Marschrouten] vom ten von dem Amte N. N. auf 3 Meilen, nehmlich von N. N. bis N. N. 30 vierspännige Fuhrer gestellt worden, worüber ich quittire.

N. N. den ten 181

N. N.

Lieutenant von der ten Artillerie-Ortsgade.

Nota. Bei allen Militär-Transporten muß die Schwere der soztynschaffenden Gegenstände angegeben werden, damit beurtheilt werden kann, ob die Vorschrift, nach welcher auf einem vierspännigen Wagen 12 Centner geladen werden sollen, beobachtet ist.

Wzóry do kwitów na dostawione podwoły.

1.

Na marsz pułku, batalionu N. N. z Królewca do Berlina, dostawił urząd N. N. stósownie do listu podwołowego albo marszruty, przez główną Komendę, albo Regencyą w Królewcu w dniu wydaney

- 8 koni do zaprzęgu dla officera, do ekwipaży i wozu z mundurami,
  - 4 konie do wozu amunicyjnego,
  - 4 paro-konne podwoły w zastępstwie koni psakowych,
  - 1 paro-konną podwołę do przewozu lekarstw i żołdu,
  - 2 wierschowe konie dla 2 kapitanów, którzy żadnych rzeczy niepobierają,
  - 2 cztero-konne podwoły pod 11 chorych, według dołączonego zaświadczenia chirurga (pułkowego, batalionowego)
- które to wozy i konie odbyły podróż 3 mil, to jest z Królewca do Brandeburga, co niniejszym zaświadczam.

Brandenburg dnia

N. N.

Major i dowódca wzyk wymienionego (pułku lub batalionu)

2.

Do transportu [4000 sztuk broni, wazących około 300 setnarów] które z Neisse do Silberberg transportowane bydź mają, dostawił urząd NN. stósownie do listu podwołowego lub marszruty z dnia 30 czterokonných podwoł na podróż 3 mil, to jest z NN. do NN. na co kwit niniejszy wydaig. w NN. dnia 181

N. N.

Porucznik N. brygady artylleryi.

Nota. Co do każdego transportu militarneho, należy wyrazić wagę przedmiotów, które przewiezione bydź mają, aby osądzić można, czyli przepis według którego powinno bydź na ieden wóz czterokonný 12 setnarów naładowanych, był zachowany.

C.

§. 33.

Eine bestimmte Anzahl Krankenträger kann den Regimentern nie bewilligt werden; sondern selbige können nur die wirklich benötigte Anzahl auf ein von dem Regimente, oder Bataillons-Chirurgus ausgestelltes Attest, welches der Regimente, oder Bataillons-Kommandeur bescheinigt, von den Behörden fordern. Der Staatsoffizier und Chirurgus haften für die Nichtigkeit ihrer Angabe, und kann auf diese Krankenträger durchaus kein Ge-päck, es habe Namen wie es wolle, geladen werden.

§. 34.

Um eine allgemeine Norm anzugeben; so werden auf einen spannigen Wagen sechs bedeutende Kranke gerechnet, und kann diese bestimmte Zahl, wie sich von selbst versteht, bei milder gefährlichen Kranken, nach der Beschaffenheit des Fuhrwerks gestelgert werden. Kommt ein Offizier in die unangenehme Lage, durch eine zugestohene Krankheit nicht mitmarschieren zu können; so ist es natürlich, daß auch sein Fortkommen nach Waasgabe der Beschaffenheit der Provinz, in welcher man sich gerade befindet, besonders berücksichtigt werden muß u.

Rönigsberg, den 20sten September 1808.

(L. S.) ges. Friedrich Wilhelm.

Betrifft die Wahl der Landwehr-Offiziere.

Den sie betreffenden Inhalt nachstehender Bekanntmachung des in der Provinz kommandirenden Herrn Generals, die Wahl der für das hiesige Departement fehlenden Landwehr-Offiziere betreffend, haben die Herren Landräthe und Kreis-Ausschüsse genau zu befolgen; und wird ihnen die Zahl der zu wählenden Offiziere noch besonders bekannt gemacht werden.

Bromberg, den 6ten April 1817.

Königliche Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Se. Majestät der König haben befohlen, daß die bei den fünf Landwehr-Regimentern des Groß-

§. 33.

Liczba pewna wozów pod chorych nie może być pułkom wyszczególniona, i tyle ich tylko za zaświadczeniem chirurga pułkowego lub batalionowego, stwierdzonem przez dowódcę pułku lub batalionu, żądac od Władz mogą, ile istotnie potrzeba. Zaręczoność takowych zaświadczeń odpowiedzialni są officer sztabowy i chirurg; na wozy zaś pod chorych nie mogą być żadne tłómoki lub paki pod jakimkolwiek bądź nazwiskiem ładowane.

§. 34.

Za ogólną zasadę zachować się będzie na wóz jeden cztero-konny sześć osób bardzo chorych; samo się jednak przez się rozumie, że liczba ta w miarę dobroci pociągu i gdy choreba osób mniej jest niebezpieczną, może być powiększona. Jeżeli zaś Officera spotka ta nieprzyjemność, że dla choroby nie będzie mógł marszerować, rzeczą jest naturalną, że w tedy na to, aby dostać się mógł na miejsce przeznaczenia swojego, w miarę stanu prowincyi, w której natenczas znajdować się będzie, szczególniejszy wzgląd mieć należy, etc.

w Królewcu, dnia 26. Września 1808.

(L. S.) podp. Fryderyk Wilhelm.

Względem wyberu Officerów do zaciągu obrony krajowey.

WW. Konyliarze ziemiansey i Rady powiatowe wykonać zechcą, ile to od nich zależy, następujące obwieszczenie JW. Generała w prowincyi dowodzącego, względem wyboru brakujących na Departament tuteyszy Officerów zaciągu obrony krajowey. Liczba Officerów obrac się mających, oddzielnie wskazaną im zostani.

Bydgoszcz, dnia 6. Kwietnia 1817.

Król. Pruska Regenoya.
Wydział Pierwszy.

Najwaznieyszy Król JMĆ. rozkazał, aby liczba brakujących officerów w pięciu pułkach zaciągu

Herzogthums Posen fehlenden Offiziere ergänzt werden sollen.

Die Kreis-Kommissionen werden also die dazu nöthigen Offiziere aus ihren Kreisen und Kompagnie-Bezirken wählen, indem die beurlaubten Landwehr-Offiziere zu der Kompagnie und dem Bataillon gehören, in dessen Ergänzungs-Bezirk sie sich aufhalten.

Bei diesen Wahlen werden die Kreisbehörden hauptsächlich darauf Rücksicht nehmen, daß sie die vorzüglichsten Männer des Kreises zu Offizieren wählen, welche durch Stetlichkeit, anständiges Betragen und Bildung des Geistes sich persönlich die Achtung zu erhalten wissen, die ihr Stand durch seine Stellung im Staate genießt. Auch müssen keine andern dazu gewählt werden, als solche, welche Neigung dazu zeigen, und welche diese Wahl für eine Ehre halten. Die Wahl muß also jederzeit mit Vorwissen und Zustimmung desjenigen geschehen, der gewählt werden soll.

Endlich müssen nur solche Männer dazu gewählt werden, die so viel Vermögen besitzen, daß sie außer der Uebungszeit, so lange wie sie beurlaubt sind, ohne Sold aus ihren eignen Mitteln anständig leben können.

Indem ich den Einwohnern des Großherzogthums Posen dies bekannt mache, kann ich nicht unbemerkt lassen, daß der hohe und niedere Adel sowohl, als die reichsten Gutsbesitzer in den alten Provinzen es sich zur Ehre rechnen, Stellen als Landwehr-Offiziere anzunehmen. Wenn nun diese Provinz schon vor der jetzigen Wiederbesetzung, zwölf Jahre alle Vortheile der Preussischen Regierung kennen gelernt hat, und mithin nicht als eine Neue anzusehen ist; so ist wohl zu erwarten, daß der Adel und die Gutsbesitzer bei dieser Gelegenheit ihre guten Gesinnungen zeigen, und den Einwohnern der übrigen Preussischen Staaten nicht nachsehen werden. Diejenigen, welche schon bei andern Armeen als Offiziere gedient, zu den Stellen der Landwehr-Offiziere sich qualifiziren und dazu Neigung fühlen, haben sich persönlich oder schriftlich bei mir zu melden. Ich kann im voraus die Versicherung geben, daß Se. Majestät der König meine Vorschläge hierüber gütlichst berücksichtigen, und diesen Herren, so viel als Stellen dazu offen sind, den Charakter lassen

obrony krajowéy Wielkiego Xięstwa Poznańskiego była uzupełniona.

Kommissye przeto powiatowe wybiorą potrzebnych do tego Officerów z powiatów swoich i obwodów kompaniynych, gdyż Officerowie z zaciągu obrony krajowéy urlopowani, należą do kompanii i batalionu, w którego obwodzie do skompletowania onegoż znajdują się.

W wyborze tym winny Władze powiatowe pryncypalnie mieć na to wzgląd, ażeby na Officerów takie a powiatu wybrały osoby, które obyczaynością, skromném zachowywaniem się i oświeceniem, umieją sobie iedną poważanie, i jakie stanowi ich w państwie służyć. Innych także wybierać nie należy, iak tylko takich, którzy mają do tego ochotę, i wybór ich za honor sobie poczytają. Wybór więc czyniony być tylko zawsze powinien z wiadomością i przychyleniem się tego, który ma być wybranym.

Z resztą takie tylko osoby wybierano być powinny, które tyle mają majątku, iż oprócz czasu cwiczeń, tak długo iak będą urlopowanemi, bez żołdu przystoynie z własnych środków utrzymywać się mogą.

Uwielbiamy o tém mieszkańców Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, zamilszeć tego nie mogą, że tak wyższa i niższa szlachta, iak i naybogatsi dóbr posiadziciele w starych prowincyach, poczytują sobie za honor przyięcie stopni Officerów zaciągu obrony krajowéy. Gdy zaś prowincya tuteysza przed potwórném obięciem iey w posiadzcie obzaymita się przez lat dwanaście z wszelkiemi Rządu Pruskiego korzyściami i z tego powodu za prowincyą nową uważana byćz nie może, spodziewać się przeto należy, że szlachta i posiadziciele dóbr okażą przy sposobności téy swoje dobre chęci i innym państwa Pruskiego mieszkańcom wyprzedzić się nie dadzą. Ci, którzy inż w inném woysku byli Officerami, i do posad Officerkich w zaciągu obrony krajowéy zdutność i ochotę mają, winni się do mnie osobiście lub na piśmie głosić. Zawezasu zapewnić ich mogę, że N. Pan będzie miał wzgląd na nayskawszy na moje względem nich wnioski, i że im w miarę wakansów te

wird, welchen sie bei andern Armeen bekleidet haben.

Posen, den 7ten März 1817.

Der kommandirende General im Großherzogthum Posen.

v. Thämen.

Betreffend die Einsendung von Naturalien an das Königl. Museum bei der Universität zu Berlin.

Den Physikern ist bereits durch den §. 6. ihrer Instruktion vom 17ten Oktober 1776. aufgegeben worden, Mißgeburten und andere ihnen vorkommende medizinische Merkwürdigkeiten hierher einzusenden. Um nun der Verbreitung falscher Gerüchte und Urtheile bei vorkommenden Mißgeburten, und der Bestärkung unwissender Leute in den bei solchen Gelegenheiten gewöhnlich geäußerten schädlichen Urtheilen und Aberglauben vorzubeugen, wird hierdurch festgesetzt, daß jede menschliche Mißgeburt von den Hebammen dem Physikus angezeigt, und wenn sie todt ist, ungesaurt übersendet werden muß. Hebammen, welche dieses zu thun unterlassen, werden in eine angemessene Geld- oder Gefängnißstrafe genommen. Damit aber solche Monstra für die Wissenschaft, von den zu solchen Untersuchungen geubtesten Forschern benutzt werden können, haben die Physiker diese für das hiesige anatomische Museum an den Mitaufseher desselben, den Professor Dr. Rudolphi, wohlverwahrt, nebst der Liquidation der etwa dabel gehauten Unkosten und Auslagen, einzusenden. Unbedeutende und gewöhnliche Mißbildungen, wie Hasenscharten, Wolfsrachen, ungewöhnliche Auswüchse an Händen mit 5 Fingern bei todt geborenen Kindern, solche Acephali, wo nur ein Theil der Seiten-Weine und Stiehbeltne so mangelt, können zurückgegeben oder begraben werden. Monstra und pathologische Preparate von bedeutendem Umfange, welche ihrer Beschaffenheit, oder der weitern Entfernung und der Jahreszeit wegen, nicht sicher und schnell hierher gefandt werden können, sind in taugliche holzernerne Gefäße unter Brandwein oder reines Wasser, worin etwas Alaun aufgelöst worden, zu setzen und so zu übersenden.

Alle Aerzte und Chirurgen sind aufzufordern,

same udzieli stopni, iakie w ianm posiadali woysku.

Pozna, dnia 7. Marca 1817.

General dowodzacy w Wielkim Xistwie Poznaskim.

(podp.) de Thumen.

Wzgldem przesyłania naturaliw do Krlewskiego Muzeum przy Akademii Berliskiej.

§. 6. Instrukcyi z dnia 17. Padziernika 1776. zalecone ju zostao Fizykom, aby poczwyry i inne wydarzenia uwagi lekarskiej godne, tutaj przesyłali. Aby więc rozszerzeniu fałszywych wiadomości i przesadow prawy wydarzonych poczwarzach, tudzież zmocnieniu nieoświeconych ludzi w przesadach i zabobonach, przy okolicznościach takowych zaswycyzy zachodzących, zapobiedz, stanowi się ninieyszém: e o kadey ludzkiej poczwarzze akuszerka Fizykowi donies, a w razie śmierci iy, natychmiast iż temu przestac powinna.

Akuszerki, ktre tego uczyni zaniedbiaj, w przyawoiti kar pienien lub więzienną wziete zostaną. Aby za monstra takowe dla naukowci, przez badaczów do tym podobnych ledstw wydoskonalonych, użyte byd mogły, powinni one Fizycy dla Muzeum anatomicznego tuteyszego, Dozorcy tegoż Professorowi Dr. Rudolphi dobrze zachowane, wraz z likwidacy poniesionych przytem kosztów i wydatków, przestac. Nieznaczne i zwyyczajne wyrodki, iako to: zagięte usta, wilcze pyski, niezwyyczajne wyrośnięcia 5 palców u rąk, niezwyo porodzonych dzieci, takie acephali, gdzie tylko iedney części stcki i iedney części czoła etc. brakuje, mog byd zwrócone lub zagreban. Monstra i pathologiczne prparata znaczney wielkości, ktre dla składu swego, lub wielkiej odległości i pory roku bezpiecznie i prędko tutaj nadesane byd niemog, powinny byd w zdatne drewniane naczynia w wod lub esyft wodn, do ktrej nieco stanni rozpuci trzeba, wlone, i tym sposobem tutaj nadesane.

Wssyscy Lekarze i Chirurgowie we-

nicht nur die bei Leichen-Oeffnungen, Operationen etc. gefundenen besondern merkwürdigen pathologischen Misbildungen auf obengebachte Weise an das hiesige anatomische Museum einzusenden, und die Vergütung ihrer liquidirten Auslagen und Unkosten zu gewärtigen. Demnächst sind auch die Gutsbesitzer, Bauern, Schäfer, Jäger, Fischer über die Merkwürdigkeiten der ihnen etwa vorkommenden thierischen Misbildungen und über den Nutzen ihrer Aufbewahrung zu unterrichten, und sie zu gleichmäßiger Einsendung aufzumuntern. Es ist zu hoffen, daß Niemand wesentlich eine Gelegenheit verkümmern werde, sich um ein eben so bedeutendes als nützlich-s Vaterländisches Institut wie das hiesige anatomische Museum ist, verdient zu machen, desto nöthiger ist es, das Publikum dafür zu interessiren, und dasselbe über die rechte Art, dem Institute nützlich zu seyn, zu belehren. Auch die Einsendung der in hiesigen Gegenden selten vorkommenden Thiere zum Vergleichern wird erwünscht seyn, und es soll in den über das Museum von Zeit zu Zeit herauszugebenden Schriften rühmliche Erwähnung aller derer geschehen, welche sich um die Bereicherung desselben auf die eine oder die andere Art verdient gemacht.

Berlin, den 27sten Februar 1811.

Königl. Geheimer Staatsrath und Chef
des Departements der allgemeinen Polizei
im Ministerio des Innern.

An

sämmtliche Königl. Regierungen.

Vorstehende Verfügung wird hierdurch zur allgemeinen Kenntniß gebracht, und Jedermann aufgesordert, das Seinige zur Bereicherung des Königl. Museums beizutragen. Namentlich fordern wir von den Herren Physikern, Aerzten und Wundärzten, und Hebammen, so wie von den Herren Geistlichen, Volkstlehrern und sämtlichen Behörden und Beamten, daß sie hiezu keine Gelegenheit unbenutzt vorbei gehen lassen, und weisen erstere überdies an, durch Belehrung und Aufmunterung für diese Angelegenheit die gewünschte allgemeine Theilnahme zu erregen. Um indessen

zwani byćdź powinni, aby wyródki pathologiczne przy otwieraniu ciała i operacyach za uwagi godne znalezione, w sposób dopiero raczony tuteyszemu Museum przesyłali, i wynagrodzenia likwidacyi ich wydatków i kosztów oczekiwali. Nado powinni byćdź także Dziedzice dóbr, włóścianie, owczarze, strzelcy, rybacy, względem wydarzonych się im kastronowienia godnych zwierzęcych wyrodków, i względem użytku zachowania onych, pouczeni, tudzież do przestania tychże w sposób powyższy zachęceni.

Spodziewać się należy, że nikt istotnie wydarzonej okolicznosci nieopuści, aby się tak znacznemu iakoteż użytecznemu oczyszczeniu Instytutowi, iakim jest tuteysze Museum anatomiczne, nieprzystąpił, a praeeto potrzebna iest rzeczność, iżby publiczności interes w tój mierze siednać, i tęż względem prawego sposobu, „instytutowi byćdź pomocnym“ saviadomić.

Niemnięcy nadesłania zwierząt do rozebrania, w okolicy tuteyszej rzadko się wydarzających, z upragnieniem oczekiwać będziemy, i w pismach, względem Museum od czasu do czasu wychodzących, chlubne wymieniienie wszystkich tych nastąpi, którzy się do sbożacenia tegoż w ten lub w ów sposób przyczynili.

Berlin, dnia 27. Lutego 1811.

JKMości Tayny Radzca Stanu i Szeff
Departamentu Policyi ogólnęj w
Ministeryum Spraw Wewnętrzných.

Do

Wszystkich Królewskich Regenoyi.

Powyższe urządzenie podaiemy niniejszém do wiadomości publicznej, i wzywamy każdego, aby się z strony swęj do sbożacenia Królewskiego Museum przystoił. Mianowicie wzywamy JPP. Fizyków, Lekarzy, Chirurgów i Akuszerki, iakoteż Duchownych, Nauczycieli ludu, tudzież Władze i Urzędników, aby żadney w tój mierze okolicznosci nieopuścizali, nado zalecamy pierwszym, iżby przez nauczanie i zachęcenie w okolicznosci tój, życzeniom powszechném odpowiedzeli.

Abv sas o naturaliach tych, na których

Diejenigen Naturalien, die dem gedachten Mus-
 noch mangeln, und deren Einsendung vorzugewisse
 gewünscht wird, so wie die beste Art Naturalien
 zur Versendung zu verpacken, kennen zu lernen,
 theilen wir nachstehende Erklärung der Direktion
 des Königl. Museums wörtlich mit.

Bromberg, den 12ten März 1817.

Königlich Preussische Regierung.
 Erste Abtheilung.

Die Naturaliensammlung des Königl. zoologischen
 Museums zu Berlin, wie vollständige sie in vielen
 Theilen auch ist, empfindet doch noch manche we-
 sentliche Lücke, und es ist daher wünschenswerth
 daß eine allgemeine Theilnahme an dem Gedeihen
 dieser wahrhaft nationalen Anstalt, ihre Vervollstän-
 digung wenigstens an einheimischen Naturfelten-
 heiten und Merkwürdigkeiten sobald als möglich
 herbeiföhre. Diese gewünschte Theilnahme kann
 aber durch nichts zweckmäßiger angeregt werden,
 als wenn die öffentliche Behörden in den verschie-
 denen Provinzen des Preuß. Staats nicht nur
 selbst dazu wirken, sondern auch alle in dem groß-
 ßen oder kleinern Kreise ihres Wirkens wohnen-
 den Jagdliebhaber, Kunstbesitzer und Gewerbetrei-
 bende für die gute Sache zu gewinnen bemüht sind,
 und sie vermögen können, alle Naturgegenstände,
 die nur irgend eine Seltenheit oder Wichtigkeit zu
 haben scheinen, wenn sie von ihnen erlegt worden,
 oder sonst in die Hände fallen, an das Königl. zoologische
 Museum einzuföhren.

An diese Verwaltungsbehörden sind daher
 nachfolgende Wünsche und Bitten gerichtet, durch
 deren weitere Verbreitung und Anempfehlung sie
 sich ein Verdienst um die Königl. Sammlung er-
 werben werden.

Zuerst ist zu bemerken, daß alle für das Mu-
 seum bestimmte Sachen gerade zu mit der Post
 unfrankirt an dasselbe abgefandt werden können,
 daß die Auslagen für Emballage u. s. w. dankbar
 von uns erstattet werden, daß wir auch nicht nur
 das übliche Schloß- und Fangegeld gerne bezahlen,
 sondern auf Empfehlung eines Vorgesetzten gerne
 ein verhältnismäßiges Douceur für den Jäger
 oder Jäger eines merkwürdigen Thieres unsgehend
 überschicken werden.

Von jagdbaren Thieren fehlt uns noch ein
 recht schön ausgewachsener Rehbock mit vollem Ge-
 weiße, den wir daher gegen Erlegung des Werths

raczonemu Museum ieszczce zbywa, a nade-
 stania których przed wszystkiem innem życocy
 należy, jako też o opakowaniu najlepszego
 gatunku naturaliów, sawiadomić się można,
 umieszczamy tu następną deklaracyą Dyrek-
 cyi Królewskiego Museum co do słowa.

Bydgoszcz, dnia 12. Marca 1817.

Król. Pruska Regencya.
 Wydział Pierwszy.

Zbiór naturaliów Królewskiego zoologicznego
 Museum w Berlinie, lubo dokładnem w wielu
 częściach jest, zbywa mu przecieź na niektó-
 rych ważnych przedmiotach, życzeniem jest
 zatem, aby powszechnie przyłożenie się do
 wzrostu rzeczywście oycystego instytutu tego,
 udokładnienie onegoź krajowemi natury rzad-
 kościami i ważnościami, ile możności iaknaj-
 prędzej przyspisszyło. Požadane to przecieź
 przyłożenie się, przez nic więcej pobudzone
 byćz niemoże, iak gdy Władze publiczne w
 różnych Prowincyach Państwa Pruskiego, nie-
 tylko same się do tego przyłożą, lecz też
 wszystkich w większych lub mniejszych Po-
 wiatach ich działania mieszkających lubowni-
 ków polowania, dziedziców, i procederem
 trudniących się, do dobrzej sprawy zachęcić
 starac się będą, i ich zniewolą, aby wszy-
 stkie przedmioty natury, które tylko rzadkiami
 lub ważnemi byćz się zdają, jeżeli przez nich
 zabite zostaną, lub im w ręce wpadną, do
 Królewskiego Museum przesyłali.

Do tych więc Władz następnę życzenia
 i próby wymierzone są, przez rozszerzenie
 i polecenie których, ziednąją sobie zastuge
 w Królewskim zbiorze.

Nasamprzód namienić trzeba, że wszy-
 stkie do Museum przeznaczone rzeczy, nie-
 frankowane proszą pocztą do tegoź przesłane
 byćz mogą, że wydatki na kosztu i t. d. z
 dziękczynieniem przez nas zaspokoione będą,
 że nietylko zwyczajne pieniądze za zaszrele-
 nie i schwycenie chętnie zapłacimy, lecz też
 za wstawieniem się przyłożonego, stosowny
 podarunek dla analozu lub szelca rzadkiego
 zwierzęcia, przesłemy.

Zwierząt polowych braknie nam ieszczce
 na pięknie wyrosły sarnie z zupełnemi roga-
 mi, którey sobie za opłacenie wartości, na-

wohl einmal zu bekommen wünschen. Ferner können wir alle ungewöhnliche Zeichnungen und Färbungen von Füchsen, Mardern, Bieseln, Iltissen, Eichhörnchen, Feldmäusen, gar wohl gebrauchen, eben so alle Misgeburten von wilden und zahmen Thieren. Diese alle müssen aber so frisch wie möglich geschickt und nicht ausgewebet werden, weil uns oft an der anatomischen Untersuchung am meisten gelegen ist. Geschleht die Versendung in einer warmen Jahreszeit, so ist nur darauf zu sehen, daß das Thier, wenn es frisch verschickt wird, nicht vorher von Schmeißfliegen an der Nase und dem Munde mit Eiern belegt ist, weil sonst die auskriechenden Maden viel zu verderben im Stande sind. Man muß sie deshalb vorher reinigen und ein Häufchen von Berg oder Papier, mit Essig, Brandwein oder Terpentini befeuchtet, ihnen in den Mund und Nase stecken.

Bei den Vögeln ist dieselbe Sorgfalt in dieser Hinsicht anzuwenden, und auch diese bekommen wir am liebsten ganz unausgewebet, nur das Blut etwas abgewaschen, die Federn glatt gelegt, und dann in Papier gewickelt, und so in eine Schachtel mit Heu oder dergl. gepackt.

Folgende Arten wünschen wir vorzüglich:

Große Adler (Stein-, Meer-, Gold-Adler) so viel wie nur legend möglich, weil nie einer dem andern völlig gleich ist.

Ueberhaupt alle Raubvögel, die die Jäger nicht als ganz gemein erkennen, z. B. Weiber, Bussarde, Habichte, Thurmfalken, Baumfalken und Sperber. Diese begehren wir nicht, aber alle die andere sind willkommen, so wie auch die seltneren Färbungen der eben genannten, und alles, was ein wenig fremd aussieht.

Schuhu, wo möglich Männchen und Weibchen, so groß sie nur zu haben sind.

Der kleine Kauz, der kleinste Dunspecht, Männchen Trappe, Auerhahn, Birdbahn, Haaselhuhn.

Wilde Turkeltauben und Lachtauben, die kleinen Landvögelchen und Grafschnecken, besonders die grünen, so viel wie möglich, weil hier noch viele Zweifel obwalten.

(Mit den schönern Vögeln, dem Eisvogel,

byc żyjemy. Dalej potrzebować możemy nadzwyczajne znaki i kolory mających lisów, kun, fasic, tohorzów, wiewiork, myszów polnych, iako też wszelkich dziwoworów zwierząt dzikich i swoyskich. Te iednak wszystkie powinny być świeże ile możności przestane i niewypaproszone, gdyż często na sledatwie anatomicznym naywięcey należy. Jeżeli przestanie w ciepłey porse roku nastąpi, w ówczas na to tylko uważać należy, aby zwierze, gdy świeżo przestane bydz ma, wprzódzy przez muchy na nosie i gębie iaykami obsadzone niebyto, gdyż w razie takowym, wylęgające się robaczki, ale szkody narobić mogą. Potrzeba ie przeto poprzedniczo ocenić i wiąskę pakuł lub papieru, octem, wódką lub terpentyną nakropioną im w gębę lub w nos włożyć.

Przy ptakach podobnego w względzie tym dołożyć trzeda starania, a lubo te niewypaproszone odbierać także sobie życzymy, powinna być iednakowoż krew nieco obmyta, pióra onychże gładko położone, potem w papier obwinione i tym sposobem w pudełko z sianem lub ternu podobnem opakowane. Następných rodzajów szczególniey sobie życzymy:

Wielkich orłów (tomignat morskich i stótych orłów) tyle, ile ich tylko dostać można, gdyż nigdy ieden drugiemu zupełnie nie iest podobny.

Szczególniey zaś wszystkich ptaków dra pieńnych, które strzelcy za niezupełnie popolite uznają, iak n. p. Kań, Bussardów, Jastrzębi i różnego gatunku Krogalców. Tych niepotrzebuemy, wszelkich zaś innych życzymy sobie, iakoteż rzadkich kolorów dopiero rzeczonych ptaków i wszystkiego co się obcem być zdaie.

Pucharców ile możności samców i samiec iak wielkich tylko dostać można.

Małego Puszczyka, Naymnieyszego Dzieciola.

Dropia, Głusa, Cietrzewia, Jarzabka. Dzikich turkawek i synogarlic.

Małych polnych ptaszek, pliszek, szczególniey sielonych tyle ile możności, gdyż ta wiele powątpiewania zachodzi.

(W ptaki pięknieysze, iako to: Zimo,

Wledehops, Mandelkrähe, Häher u. s. w. sind wir reichlicher versehen.)

Von Sumpfvögeln wünschen wir besonders einen recht alten schwarzen Storch mit recht glänzendem Gefieder, (junge haben wir genug) ferner die sogenannten Doppelschnepfen oder Poulchnepfen, wie auch alle Arten von Strandläufern oder Regen-Pfeifern, so viel nur zu bekommen sind.

(Wasserhühner, Bleßhühner, Kallen und Wachtelkönige brauchen wir nicht, denn weil diese nicht gegessen werden, bringt man uns deren genug.) Dagegen sind fast alle wilde Enten und wilde Gänse uns angenehm, weil wir sie noch lange nicht vollständig haben, und nur schlechte Exemplare besitzen, besonders auch sogenannte Meerergänse oder Sägeraucher, so viel deren nur vorhanden, denn auch bei ihnen ist große Verschiedenheit nach Alter und Jahreszeit.

Endlich Nebyr und Seeschwalben zu allen Jahreszeiten.

Was Frösche, Kröten, Schlangen und Eidechsen betrifft, so sehen wir es am liebsten, wenn uns solche Thiere, so sie etwas merkwürdiges haben, lebendig übersandt werden, was in Schachteln mit Moos oder Stroh sehr leicht geht. Von beiden ersten kommt schwerlich viel neues vor, aber unter den Schlangen sind in vielen Provinzen noch Spielarten, die einer nähern Untersuchung verdienen. Wir werden daher für eine jede Mittheilung von giftigen Schlangen sehr dankbar seyn, und wenn sie uns lebendig übersandt werden, Versuche über ihre Schädlichkeit anstellen. Auch die zweifelhaft für giftig gehaltenen, mögen hergeschickt werden, und sollte man sie der Sicherheit halber gleich todt geschlagen haben, so erbitten wir sie uns in Weingeist in kleinen Flaschen. Von Eidechsen und Salamandern können wir nur solche gebrauchen, die eine auffallend fremdartige Zeichnung der Gestalt haben. Die europäische Schildkröte haben wir hier in unserer Nähe, brauchen sie also nicht

Seefische und Flossfische, die nicht allfänglich sind, oder sich durch besondere Größe oder Mißbildung auszeichnen, empfangen wir mit besonderem Vergnügen. Sie können uns, wenn die Jahreszeit es erlaubt, geradezu frisch übersandt werden, oder wenn man Häutchen zu beschaffen hat, und sie nicht zu groß sind, in Weingeist, vorher aber in alte Leinwand eingewickelt, damit sie sich die Flossen nicht abstoßen. Ausgenommen

rodka, Duda, Kraska, Kawka i t. d. dostatecznie jesteśmy opatrzeni.)

Z ptaków błotnych życzymy sobie szczególnie, starego ciarnego Bociana z bardzo błyszczącemi piórami, (infodych mamy dosyć) dalej też nazwanych Dubeltów, iakoteż wszelkiego rodzaju Kuligów, ile ich tylko dostać można.

(Wodnych kokoszek i Derkussy niepotrzebujemy, ponieważ tych tutaj nieciada, a zatem w znaczney ilości nam ich przynoszą) przeciwnie dostać życzyliśmy sobie wszelkiego rodzaju kaczek i gęsi dzikich, gdyż nam wiele z tych brakuje, i zły tylko gatunek posiadamy, szczególnież tak nazwanych gęsi morskich ile tylko ich dostać można, gdyż i przy tych wielka różnica podług wieku i pory roku zachodzi.

Nakoniec gołębi z kędzierzawą szyją i iaskutek morskich z każdéy pory roku.

Co się zaś tyczy żab, ropuch, węzów, żmii, tych skoro coś nayszczęśliwszego mają, życzymy sobie iaknaybardziejéy żywo mieć przesłanych, co w pudełkach z mechem lub trawą łatwo się da zrobić. Z pierwszych dwóch rodzajów rzadko się coś nowego wydatka, pomiędzy węzami zaś, znajdują się w wielu prowincjach różne gatunki, które na bliższe śledztwo zasługują. Węże przeto truciną napełnione, z dziękczynieniem przyimniemy, i gdy nam żywo przesłane będą, dochodzenie ich szkodliwości przedsięwziemy. Węże nawet o których trucinie powątpiewanie zachodzi, przesłane tu bydź mogą, i gdyby to dla bezpieczeństwa zaraz zabite bydź miały, w ówczas o nadesłanie ich w spirytusie winnym w flaszkę mały, uprząstamy. Z żmii i iaszczurek ogniowych, te tylko potrzebować możemy, które zadziwiająco obcój postać mają. Żółwie europejskie mamy w naszéy okolicy, tych więc niepotrzebujemy.

Ryby morskie i rzeczne, które nie są codzienne, lub się też szczególną wielkością albo dziwotworem od inoých różnią, z największem ukontentowaniem przyimniemy. Te mogą nam bydź, jeżeli para roku dozwoli, prosto żywo przesłane, w razie zaś obawy aby niezgniły, i gdy nie są za wielkimi potrzeba je w spirytusie winnym wlożyć, poprzednio jednak w stare płótno obszyć, aby

werden, dürfen sie nicht. Sollte jemand, der an der Küste an einem gelegenen Orte wohnt, und schon etwas Kenntniß besitzet, sich darauf einlassen wollen, für uns zu sammeln, so wollen wir ihn mit besonderer Instruktion und eigens dazu gebauten Gefäßen versehen, in welche er nach und nach die Fische einpacken und wenn sie voll sind, sie abhicken könnte. Für Prediger und Schullehrer in Fischer-Dörfern konnte dies ein ganz lehrreiches und unterhaltendes Geschäft werden. Mit solchen würden wir uns dann auch am allerbesten über Sendungen von Seefern, See-Egeln und andern Seeethieren und See-Gewächsen verständigen, die ohne eigene Vorkenntnisse von Seiten des Sammlers nicht viel Nutzen für uns haben können.

Die Direktion des Königl. Museums
bei der Universität zu Berlin.

Personal = Chronik.

In Gemäßheit allerhöchster Bestimmung und auf den Grund der von Eurer Königl. Hochschl. eten Artillerie-Brigade erhaltenen Nachricht, bringen wir hiermit zur öffentlichen Kenntniß, daß der Sekonde-Lieutenant Ferdinand Greuer, aus der Stadt Bromberg gebürtig, für seine bei der Belagerung von Dresden bewiesene Auszeichnung mit dem Orden des eisernen Kreuzes zweiter Klasse, und für die im Gefechte bei Joinvillers bewiesene Tapferkeit, mit dem Orden des eisernen Kreuzes erster Klasse ausgezeichnet worden ist.

Bromberg, den 11ten März 1817.

Königlich Preussische Regierung.
Erste Abtheilung.

Der Dr. medicinae Herr Karl Meyer zu Flehne als praktischer Arzt daselbst.

Der hiesige interinistische Kreis-Chirurgus Herr Bengel ist als solcher für den Gnesner Kreis definitiv beauftragt worden.

sobie skrzelów nieobtarły. Wyprawione bydź niepowinny. Jeżeliby się zaś kto, przy brzegu morskim w miescu przyswoitem mieszkaiący, i nieco wiadomości posiadający, zbieraniem dla nas ryb zatrudnić chciał, w ówczas go w szczególną instrukcyą i w nacaynia do tego umyślnie zrobione spatrzymy, w któreby tedy i ówedy ryby pakować, a napełniwszy oneż, nam odesłać mógł.

Dla Duchownych i Nauczycieli w wsiach rybackich, mogło by to bydź nauczącą i zabawną czynnością. Z temi więc porozumieli byśmy się naylepięj względem przesyłania gwiazd morskich (Seefern) ierzy i innych zwierząt tudzież roślin morskich, które bez poprzednich wiadomości z strony zbieraających, niewieleby nam pożytku przyniosły.

Dyrekcya Król. Muz-um przy Akademii Berlińskięj.

Wskutek Naywyższego postanowienia i na mocy uwiadomienia od Królewskięj zgięj Brygady Artilleryi nadeszłego, podajemy ninieyszem do wiadomości publiczney, że Podporucznik Steuer, z miasta Bydgoszczy rodem, za okazane męstwo przy obleżeniu Dresna, oderein żelaznego krzyża klasy drugięj, a za okazane męstwo przy Joinvillers orderem krzyża żelaznego klasy pierwszey zaszczycony został.

Bydgoszcz, dnia 11. Marca 1817.

Król. Pruska Regencya.

Wydział Pierwszy.

Doktor medycyny JP. Karól Meyer w Wlelenia iako lekarz praktyczny tamże.

Dotychczasowy internistyczny Chirurg powiatowy JP Wenoki, iako takowy do Powiatu Gnieznieńskiego przeznaczony został.

Öffentlicher Anzeiger

zum

Amtsblatt No. 16. der Königl. Preuß. Regierung zu Bromberg.

Das Erbrachts-Vorwerk Komratowo im Königl. Domainenamte Jahn belegen, bestehend in 436 Morgen 115 Ruthen Wagd. Maas, welches von dem jetzigen Besitzer für einen Preis von zwölfschen drei und vier tausend Thaler angekauft worden, soll mit völlig regulirten Hypothekewesen, und bestellter Winter- und Sommerfaat, an qualifisirte Käufer, in Terminis

„den 14ten Mai und 12ten Juni d. J.“

in Bromberg im Morik'schen Gasthose durch eine freiwillige Subhastation öffentlich verkauft werden. Die Kaufbedingungen sind bei dem jetzigen Erbpächter Antiman Kords zu Mieszewice täglich nachzusehen, so wie auch selbige im Termin vorgelegt werden. Das Vorwerk selbst, welches ganz nahe bei der Stadt Gonsawa belegen, kann zu jeder Stunde an Ort und Stelle besehen werden.

K o r d s.

Ich empfehle mich mit einem bedeutenden Kommissionslager älterer und neuerer Musikalien für alle Instrumente, und verleihe sie sowohl, als ich sie nach dem darauf stehenden Ladenpreise verkaufe.

Der Lehrer Schreffler, wohnt im Hinterhause des Hrn. Stadtrath Köhler.

Das unterzeichnete Friedensgericht, welches seit kurzer Zeit in Thätigkeit getreten, benachrichtigt die Eingefessenen seines Gerichtszirks hiermit, daß, um mehrere Ordnung in die sich häufende Geschäfte zu bringen, des Dienstags und Freitags jeder Woche von 9 bis 12 Uhr die mündlichen Anmeldungen von Klagen und die übrigen Anträge angehöret und aufgenommen werden sollen. Außer dieser Zeit können nur Kriminal- oder andere äußerst dringende Fälle angemeldet werden. Schriftliche Eingaben können an jedem Arbeitstage abgegeben werden.

Das Friedensgericht findet, vorgekommener Fälle wegen, noch nöthig, zur Achtung seiner Gerichts-Eingefessenen zu bemerken:

1. daß es zu rathen sey, daß die Aufsuchenden sich lieber zu Protokoll vernehmen, als daß sie sich von den in großer Menge vorhandenen unbefugten und größtentheils unwissenden Winkelschreibern Eingaben machen lassen.
  2. daß die Juden sich bei ihren Namensunterschriften keiner andern als der deutschen oder lateinischen Schreibzüge bedienen müssen.
  3. daß der Gebrauch von Stempelpapier nur bei Gegenständen von 50 Rthl. und darüber, eintritt.
- Brackel, den 9ten April 1817.

Königlich Preussisches Friedensgericht.

Das Loos No. 32893. zur kleinen Geldlotterie ist dem Eigenthümer abhänden gekommen, und hat keinen Werth für den neuen Besitzer; auch sind noch Kaufloose zur 2ten Klasse 35ter Klassenlotterie zu haben.

W. Schmucl, Königl. Preuß. Correrie-Einnehmer.

Das im Kongrowiczer Kreise, Bromberger Departements, 2 Meilen von der Neße, $4\frac{1}{2}$ Meile von der Warte entlegene Gut Siedleczko, soll Veränderungshalber entweder sogleich oder zu Johanni d. J. mit dem vollständigen Inventaris, sämmtlichen Ackergeräthen u. s. w. gegen gleich baare Bezahlung aus freier Hand verkauft werden. Dies sehr angenehm gelegene Gut hat bei einer bedeutenden Aussaat vorzüglich guten Boden, in guten Jahren überflüssiges in trockenen hinlängliches Heu, und gute, für Rindvieh und Schaafe besonders gesunde Weide. Da die Herrschaftl. Wirtschaftsgebäude sowohl als die Wohnungen der Dorfs einfaßen größtentheils vor kurzem neu erbaut sind, so hat das Gut von nun an auch hinlänglich Bauholz aber nur nothdürftig Brennholz, das jedoch durch gehörige Benutzung des sich in Menge vorfindenden Torfs hinlänglich ersetzt werden kann. Das herrschaftliche Wohnhaus ist erst vor 4 Jahren neu und massiv von gebrannten Mauersteinen geschmackvoll erbaut, mit Ziegeln gedeckt, und sehr angenehm an dem bedeutend großen Obstbaumgarten gelegen, die Beackerung des Guts geschieht ganz durch herrschaftliches Vieh und es sind daher keine Diensthauern vorhanden. Nähere Auskunft wird von dem Kaufmann Herrn Viertel in Rogasen und auf dem Gute selbst ertheilt. Diefelb werden franco erbeten.

Dobra Siedleczko o 2 mile od Noteci, $4\frac{1}{2}$ mili od Warty odległe, w powiecie Wągrowieckim departamentu Bydgoskim położone, mają być z przyczyny zmian, zaraz lub Sgo. Jana r. b. z dostatecznym inwentarzem, wszystkimi narzędziami rolniczemi i t. d. za gotową zapłatę z wolnej ręki sprzedane. Te tak przyiemnie położone dobra mają przy znacznym wysiewie i rolę bardzo dobrą, w do- brych leciech zbytecznie, w suchych zaś do- statecznie siana, dla bydła rogatego i owiec osobliwie zdrową i dobrą paszę. Gdy zabu- dowania gospodarcze pańskie jako i pomie- skania mieszkańców wiejskich, przed krótkim czasem po większej części nowo wysta- wione zostały, przeto dobra dotąd drzewa bu- dowlanego dostatkim, lecz drzewa opałowego tylko w konieczności mają, co się przecież przez należyte użytkowanie znacnie zapasnego torfu wyogradza. Dom mieszkalny pański dopiero przed 4. latami murem z cegły gultowicie nowo wyflawiony, a pod dużem ogrodem owocowym w prawdziwie wesotey sytuacji położony jest. Oprawa rolnicza dobrą uskutecznia się zupełnie pańskim bydłem, gdyż żadnych poddanych niemasz. Dalsze wiadomości przez F. p. J. P. Viertel w Rogozinie (Rogasen) i w samych do- brach udzielane będą. O frankowanie listów uprasza się.

Zwei Logis sind sogleich zu beziehen bei dem Friseur H o g e w a l d.

Ich bin Willens mein in der Belchselftraße sub No. 84. belegenes, zu einer vorthellhaften Nahrung ganz geeignetes Wohnhaus nebst Stallungen, Speiseher, dabet befindlicher Brennerel und allem zu letz- terer gehörigen Geräthschaften aus freier Hand gegen gleich baare Zahlung zu verkaufen, und ersuche deshalb Kaufsüchtige, sich dieserhalb persönlich bei mir gefälligst melden, und ihr Gebot abgeben zu können. Forbon, den 29sten März 1817.

Der Bäckermeister Christian Becker.

In der Polnischen Kirchenstraße No. 165. sind verschiedene gute Weibles zu verkaufen.

Außerordentliche Beilage

zum

Amtsblatt No. 16. der Königlichen Regierung zu Bromberg.

Instruktion

für die Justiz-Behörden des Großherzogthums Posen, betreffend den Uebergang von der bisherigen zur neuen Justiz-Berfassung.

Berlin, den 15ten Februar 1817.

(Beschluß.)

Es schon auf Zulässigkeit einer Adoption erkannt, jedoch die Art. 359 des Code civile vorgeschriebene Eintragung derselben in die Register des Civilstandes noch nicht erfolgt, ohne daß der dazu bestimmte zimonatliche Zeitraum bis zum 1sten März d. J. bereits abgelaufen ist; so behält die Adoption auch ohne diese Eintragung ihre Wirkung, da die Civilstands-Register mit dem 1sten März d. J. geschlossen werden.

Prozesse über Familienraths-Beschlüsse.

54) Prozesse, welche über Beschlüsse des Familienrathes in Vormundschafssachen schweben, und nicht zur Kategorie der vormundschaflichen Prozesse im Sinne der allgemeinen Preussischen Gerichtsordnung gehören, werden sofort sistirt, und die Parteien sind verpflichtet, sich an die nunmehrigen Vormundschafs-Kollegien zu wenden.

Rechnungssachen.

55) In Rechnungssachen (französische Gerichtsordnung Art. 527. seq.) worin bereits ein kommissarisches Verfahren angeordnet worden ist, wird solches nach den Vorschriften der allgemeinen Gerichtsordnung, Theil 1. Tit. 45. fortgesetzt.

Konkurs- und Liquidations-Prozesse.

56) Die Konkurs- und Liquidationsprozesse, welche noch während der ehemaligen Preussischen Regierung, oder doch vor Einführung des französischen Civilgesetzbuchs, bis zum 1sten Mai 1808 eröffnet, und nach der Preussischen allgemeinen Gerichtsordnung eingeleitet, nachher aber nach den Vorschriften des, während der Herzogl. Warschau-

INSTRUKCYA

dla Władz sądowych w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem, względem przejścia od dotychczasowego do nowego Sądownictwa.

Berlin dnia 15go Lutego 1817.

(Koniec.)

Gdy przyspobienie wyrokiem już było dopuszczono, iednakowoż art. 359 Kod. Cyw. przepisano wciągnięcie w księgi Urzędnika stanu cywilnego, nie nastąpiło, a czas trzech miesięczny na ten koniec oznaczony do dnia 1go Marca r. b. ieszcze nie był upłynął; Adopcya mimo rzeczzonego w księgi wciągnięcia, zupełną ma dzielność, ponieważ od dnia 1go Marca r. b. księgi Urzędników cywilnych będą zamknięte.

Sprawy względem Uchwał Rad familiinych.

54) Względem uchwał Rad familiinych w rzeczach opiekuńczych sprawy zapocząte, które iednak w znaoszeniu Pow. Pru. Ordynacyi Sądowej, do istotnych spraw opiekuńczych nie należą, natychmiast ułaić, a strony są obowiązane się udać do ustanowić się mających Władz opiekuńczych.

Sprawy obrachunkowe.

55) W sprawach obrachunkowych (art. 527. nakł. Kod. pol.) w których już Delegowany był wyznaczony, dalsze postępowanie podług przepisów Pow. Pr. Ord. Sąd. Cz. 1. Tyt. 45. będzie zachowaniem.

Konkursy i likwidacyjne procesy.

56) Konkursowe i likwidacyjne procesy, ieszcze za byłego Króla Pruskiego, lub też przed wprowadzeniem Kodexu Cywilnego, aż do dnia 1. Maja 1808. otworzone, i podług Pow. Pruskiej Ordynacyi Sądowej, rozpoczęte, podnieć naś podług przepisów dekretu z dnia 15. Lipca 1809., pod Królem Księstwa

schen Regierung, ergangenen Dekrets vom 15ten Jull 1809 fortgesetzt worden sind, werden mit Rücksicht auf die Lage, worin sie sich am 1sten März d. J. befinden, nach Anleitung der allgemeinen Gerichtsordnung weiter betreiben, und zu Ende gebracht.

Da sie bisher bei den Civil-Tribunalen zu Posen und Bromberg geschwebt haben; so gehen sie an die Landgerichte über, welche nach Maßgabe des ihnen angewiesenen Distrikts, nunmehr für diese Prozesse das kompetente Forum bilden. Die Landgerichte zu Bromberg und Posen sind verpflichtet, die Akten in den Sachen, die nicht zu ihrem Ressort gehören, an die kompetenten Landgerichte zu senden, und die Massen zu verabsolgen, sobald die Depositorien regulirt seyn werden. Da ferner die, in diesen Konkurs- und Liquidations-Prozessen bestellten Kuratoren, aus der Zahl der Advokaten bei den Civiltribunalen zu Posen und Bromberg genommen worden sind; so müssen die Landgerichte zu Gnesen, Krotoschin, Fraustadt, Meseritz und Schneidemühl zunächst dafür sorgen, daß statt der bisherigen Kuratoren, andere bestellt werden. Jedoch sollen zur Erleichterung des weitern Verfahrens, die bisherigen Kuratoren verpflichtet seyn, in jeder Konkurs- oder Liquidationsfache, ohne Unterschied, ob sie bei dem Landgerichte in Posen und Bromberg bleiben, oder an andere abgegeben werden, eine vollständige Darstellung der Lage der Sache, und dessen, was bis zum 1sten März d. J. darin geschehen ist, in einer zu bestimmenden Frist einzureichen. Bei den, in diesen Konkurs- und Liquidationsprozessen, den Vorschriften der bisherigen Gesetze gemäß, vorgenommenen Verhandlungen, hat es zwar sehr zu bedauern, jedoch können auf den Grund der an die Gläubiger vor dem 1sten März d. J. erlassenen Vorladungen, weder Kontumacialurtheile noch Präklusionen ausgesprochen werden, wenn dies vor dem 1sten März d. J. von den Civiltribunalen nicht schon geschehen ist.

Kaufmännische Konkurse.

57) Die bei den Handelsgerichten anhängigen kaufmännischen Konkurse, oder sogenannten Fiskament-Sachen, welche während der vorigen Regierung entstanden, und nach den Vorschriften des Handels-Gesetzbuchs eingeleitet worden sind, gehen ebenfalls an die Landgerichte, in deren Bezirke der Gemeinschuldner seinen Wohnort hat, oder zuletzt gehabt hat, über. Folgende Bestimmungen sind zu beobachten:

Warszawskiego, wydanego, dalej popierane, ze względem na ich położenie w daniu pierwszym Marca r. t., podług zasad w Powsz. Ord. Sąd. oznaczonych, dalej prowadzone i ukończone być powinny.

Gdy takie processa detąd tylko w Trybunale Cywilnym Poznańskim i Bydgoskim się toczyły, więc teraz należą do Sądów Ziemiańskich, które w miarę im udzielonego ich Władzy obwođu, właściwemi Sądami dla spraw rzeczonych będą. Sady Ziemiańskie Bydgoski i Poznański są praeo obowiązane, akta spraw do ich okręgu nienależnych, właściwym Sądem Pokuioi odesłać, i wydać massy po uregulowaniu depozytów. A ponieważ w rzeczonych konkursowych i likwidacyjnych processach Advokaci przy Trybunałach Cywilnych Poznańskim i Bydgoskim, na Kuratorów byli wyznaczani, Sady Ziemiańskie w Gnieźnie, Krotoszinie, Wschowie, Międzyrzeczu i Pile, nayprzód starać się mają obowiązek, o wyznaczenie innych w miejsce dotychczasowych Kuratorów. Jednakowoż dla ułatwienia dalszego postępowania dotychczasowych Kuratorów, winni będą w każdym konkursowym i likwidacyjnym procesie, bez różnicy, że te się zofiają w Bydgoszczy i w Poznaniu, lub też że do innych Sądów będą odesłane, w pewnym ciągu czasu, podać dokładny opis sprawy, i tego, co do dnia pierwszego Marca r. b. w niej adiatanem było.

Czynności w rzeczonych konkursowych i likwidacyjnych processach, podług dotychczasowych praw adiatane, moc swoją zachowują. Jednakowoż na mocy sąpów, przed dniem 1. Marca r. b. do wierzycieli wydanych, żaden wyrok ani zoczny ani prekluziwny wyrzeczonymi być nie mogą, chyba że takie wyroki w Trybunałach Cywilnych przed 1. Marca r. b. już zapadły.

Upadłości kupieckie.

57) Upadłości za byłego Rządu otworzone, i podług zasad Kodexu handlowego w Sądzie handlowym prowadzone, przechodzą również do Sądów Ziemiańskich, w których obwodzie dłużnik wspólny ma lub na ostatku swoje miał zamieszkanie. Następujące ustanowienia zachować tu należy:

- a) Der in solchen Sachen emanant gewesene gerichtliche Kommissarius ist nebst den bestellten Agenten oder Syndicis verpflichtet, dem kompetenten Landgerichte von Allem, was bisher durch sie geschehen ist, vollständig Rechenschaft zu geben.
- b) Der Kommissarius muß die von ihm aufgenommenen Verhandlungen, in soweit sie sich nicht bei der gerichtlichen Akten befinden, überreichen, und die Agenten, Syndicel und Gläubiger, denen die zur Masse gehörigen Gelder oder andere Effekten anvertraut worden sind, müssen sie sofort dem Gerichte überliefern.
- c) Die bis zum 1sten März d. J. nach den bisherigen Gesetzen vorgenommenen Verhandlungen behalten ihre Gültigkeit. Auch muß nach der Lage, worinn sich jede solche Sache befindet, das Verfahren, mit Rücksicht auf die Vorschriften der bisherigen Gesetze, fortgesetzt werden. Jedoch können auch in diesen Prozessen auf den Grund der, vor dem 1sten März d. J. erfolgten Aufforderungen und Vorladungen der Gläubiger, keine Kontumacialurtheil und Präklusionen ausgesprochen werden. Ist deshalb eine Wiederholung nöthig, so geschieht sie nach Vorschrift der allgemeinen Gerichtsordnung, so wie denn auch bei Verhandlung spezialiter, bei Gelegenheit eines solchen Konkurses entstandener Rechtsstreitigkeiten, überall die Vorschriften einzutreten, welche nach Verschledenhelt der Fälle, eben wegen Fortsetzung der Prozesse überhaupt, erteilt worden sind.
- d) Ist von den bisherigen Handelsgerichten nur erst das Urtheil wegen Beschlagnahme des Vermögens des Gemeinschuldners erlassen, und der Zeitpunkt festgesetzt worden, an welchem das Fallissement ausgebrochen ist; so wird die Sache ganz nach den Vorschriften der allgemeinen Gerichtsordnung eingeleitet.
- e) In Rücksicht des bereits eingeleiteten Verkaufs der Mobilien oder Immobilien, welche zur Masse gehören, gelten die Bestimmungen des §. 45. und 47.
- f) Die Klassifikation der Gläubiger in den, während der vorigen Regierung erst nach dem 1sten Mai 1808 anhängig gewordenen Konkurs- oder Fallissementsprozessen, muß nach den Gesetzen geschehen, die in diesem Zeitraume bis zum 1sten März d. J. gegolten haben.
- a) Kommissary upadłości przez Sąd w takich sprawach ustanowiony wraz z Agentami czyli Syndykami, winien właściwemu Sądowi ziemiańskiemu, z tego wszystkiego, co w takich sprawach zdziałałi, dokładnie zdać tłumaczenie.
- b) Wszystkie przez Kommissarza zdziałane czynności, jeżeli w Aktach Sądowych się nieznaydują, Sądowi przez tegoż złożone, i również Agentom, Syndykom i Wierzycielom powierzone do masy należne pieniądze lub inne jakie rzeczy temuż samemu Sądowi przez tychże natychmiast oddane będą.
- c) Czynności do dnia pierwszego Marca r. b. podług dotychczasowych praw zdziałane, w swęj mocy się utrzymują, i również w każdej takiej sprawie podług ięj terazniejszego położenia, ze względem na przepisy praw dotychczasowych, postępować należy. Jednakowoż na mocy wydanych wezwań i zapozwów do wierzycieli, przed dniem pierwszym Marca r. b., żadne wyroki sączne ani prekluzye, wyrzeczone być nie mogą. Gdy w tym względzie potrzebnem ieszcze będzie wydanie zapozwów, uskutecznie to należy podług przepisów Powszechnęj Ordynacyi Sądowęj, również w postępowaniu względem oddzielnych sperów, z przyczyny takiego konkursu wynikających, takie przepisy zachowane będą, jakie powyżey względem kończenia spraw, stosownie do różności ich przedmiotów w ogóle są przepisane.
- d) Gdy dotychczasowe Trybunały handlowe tylko względem zajęcia majątku wspólnego dłużnika, wyrok wydały, i czas otworzenia upadłości oznaczyły, rzecz cała podług przepisów Powsz. Ord. Sądowęj prowadzoną i ukończoną być powinna.
- e) Względem już przygotowaney sprzedaży ruchomości lub nieruchomości do masy należących, zastósować należy przepisy §. 45. i 47.
- f) Klasyfikacya Wierzycieli w konkursach lub upadłościach, za byłego Rządu po pierwszym Maia 1808. otworzonych, podług tych praw nastąpi, jakie w tym ciągu czasu aż do pierwszego Marca r. b. były obowiązującymi.

5) Sollte bei einem Handelsgerichte, als Appellations-Gerichte, nach dem bisher angeordnet gewesenen Instanzenzuge, nach beendigttem Konkurs, auf den Antrag eines Gemehnschuldners, ein Verfahren wegen Wiedereinführung desselben in die vorlägen Rechte, nach Vorschrift des Art. 168. seq. Tit. V. Buch 3. des Handelsgesetzbuchs bereits im Gange sein; so muß dieses Verfahren bei dem Landgerichte, welches jetzt die Appellations-Instanz bildet, mit Rücksicht auf die bisherigen Vorschriften fortgesetzt, und über die Zulässigkeit des Antrages durch ein Urteil entschieden werden.

Von Kompromissen.

58) Sind Streitigkeiten in Handelsfachen, oder auch in andern Partikelfachen durch Erziehung von Kompromissen, Schiedsrichtern zur Entscheidung übergeben worden; so hat es dabei sein Bewenden. Appellationen von Aussprüchen der Schiedsrichter werden bei dem kompetenten Landgerichte nach den obigen allgemeinen Vorschriften vom Verfahren in anhängigen Prozessen eingeleitet.

Ist ein schiedsrichterliches Urteil nach Art. 1020. der französischen Gerichtsordnung nicht schon vor dem 1sten März d. J. für exekutorisch erklärt worden; so darf dies in der bisherigen Form nicht weiter geschehen. Dagegen tritt die Vorschrift der allgemeinen Gerichtsordnung Zhl. 1. Tit. 2. §. 176. ein, nach welcher der obliegende Theil das geschlossene Kompromiß, und den erfolgten Ausspruch bei dem gehörigen Richter einreichen, und die Exekution nachsuchen muß.

Prozesse bei Nachlass-Regulirungen.

59) In Prozessen, die über die Theilung der Verlassenschaften schweben, so wie bei Verlassenschafts-Regulirungen überhaupt, behalten die, nach den bisherigen Gesetzen bis zum 1sten März d. J. bereits vorgenommenen Handlungen, alle rechtlichen Wirkungen. Ist indeß die Theilung durch die wirkliche Verloosung noch nicht geschehen; so wird nach den Vorschriften der allgemeinen Gerichtsordnung von Erbänderungen weiter verfahren.

(Erbilgesetzbuch Artikel 815. seq.)

(Gerichtsordnung Art. 907. und vorzüglich 966.)

Verfahren bei bedingt angetretenen oder vakanten Erbschaften.

60) Eben dies gilt auch in Rücksicht des Verfahrens, wenn Erbschaften mit der Rechtswohl-

5) Gdyby, po ukończonym konkursie, na wniosek wspólnego dłużnika, w Sądzie handlowym jako i Sądzie appellacyjnym, podług bytego dotąd Instancyi stopniowania, rzecz o przywrócenie iego, do dawnych swoich praw, stósownie do Art. 168. i nast. Tyt. 5. Xig. 3. Kodexu handl., już była zaczęta, dalsze w nięj postępowanie, ze wagłę em na dotychczasowe przepisy, jako też i przypuszczenie lub odrzucenie wyrokiem wniosku wspólnego dłużnika do Sądu ziemianskiego, stanowiącego teraz Instancyą appellacyjną, należeć będzie.

O Kompromissach.

58) Gdy spory handlowe, lub inne cywilne przez kompromis, Sędziom polubownym do rozstrzygnięcia są oddane, rzecz się w tym stanie pozostać musi. Appellacye od wyroków Sądów polubownych zamieszone będą do właściwego Sądu Ziemianskiego podług powyższych ogólnych przepisów względem postępowania w sprawach już zapoczątych. Jeżeli jeszcze przed dniem pierwszym Marca r. b. wyrok Sądu polubownego stósownie do art. 1020. Kod. Post. fran. są wykonalny nie będzie uznany, dopełnienie tego w dotychczasowy formie nastąpić teraz nie powinno. Owszem przepis Cz. 1. Tyt 2. §. 176. Powst. Ordn. Sąd. zastosowanym być tu powinien, w skutek którego srona wygrywiająca akt zapisu na kompromis, z wyrokiem przesłanym Sąd wydanym, właściwemu Sędziemu poda, i exekucyi domagać się będzie.

Postępowanie przy spadków regulowaniu.

59) W sprawach tyczących się podziału pozostałości, jako też w ogóle ięj urzuldowania, czynności do dnia 1. Marca r. b., podług dotychczasowych praw działane, w awęj mocy się zachowują. Jeżeli jednak przed iktone losowanie działy jeszcze zupełnie nie są ukończone, w postępowaniu dalszém przepisy Powst. Ordn. Sądowę, względem podziałów spadku, zastosowane będą.

Kod. Cwv. Art. 815 i nast.

Kod. Postęp. Art. 907, a szczególniey Art. 966.

Postępowanie względem przyiętych pod warunkiem, lub bezdziedzicznych pozostałości.

60) Też samo zachowuje się względem postępowania przy spadków przyięciu z dobro-

that des Inventarils angetreten werden, oder wenn sie vakant sind. Die Fortsetzung desselben geschieht vom 1sten März d. J. nach den Vorschriften der allgemeinen Gerichtsordnung und des allgemeinen Landrechts.

Prozesse der Sachwalter gegen ihre Machtgeber wegen ihrer Gebühren und Auslagen.

61) Die von den Sachwaltern der Parteyen vor dem 1sten März d. J. bereits erhobenen Klagen auf Festsetzung und Zahlung ihrer Gebühren und Auslagen, werden nicht im Wege des förmlichen Prozesses fortgesetzt; sondern es wird nach den, für solche Fälle in der allgemeinen Gerichtsordnung enthaltenen Vorschriften, weiter verfahren. Die nicht speciell benannten Prozesse.

62) Alle, bei den bisherigen Gerichten, am Tage der Einführung der allgemeinen Gerichtsordnung schwebenden Rechtsstreitigkeiten, welche in dem §. 50 — 61. nicht ausdrücklich benannt, und den bisherigen Gesetzen zufolge, nach besondern Vorschriften eingeleitet worden sind, werden, mit Rücksicht darauf, jedoch lediglich mittelst schriftlicher Verhandlung, wenn sie nicht etwa nach der Verordnung vom 9ten Jul. zum mündlichen Vortrage geeignet sind, bis zum Erkenntnisse fortgeführt.

Indes der Richter hiernächst, daß noch Thatsachen durch eine nähere Erörterung und Beweisführung aufzuklären sind; so wird solches nach Vorschrift der allgemeinen Gerichtsordnung bewirkt.

III. Von den Verhandlungen der Prokuratoren des Königs bei den Civiltribunälen.

63) Da das Amt der Prokuratoren des Königs im Sinne der bisherigen Gesetze, wonach sie die Wächter derselben bei den Civiltribunälen waren, in mehreren Rechtsachen vor Entscheidung derselben mit ihren Anträgen gehört werden mußten, die Aufsicht über die Advokaten, Komorniks und Civilstandsbeamten führten, und die Vollstreckung der Execution dirigirten, mit der Einführung der neuen Justizverfassung aufhört; so können die von ihnen verhandelten Akten blos in vorkommenden Fällen als Verhandlungen einer Aufsichts- und fiskalischen Behörde benutzt, und sollen zu diesem Zwecke bei den Landgerichten zu Posen und Bromberg niedergelegt werden. Diese sind den übrigen Justizbehörden im Großherzogthum Posen auf Erfordern Mittheilungen daraus zu machen verpflichtet. Befinden sich mit dem 1sten März d. J. Rechtsachen bei den Prokuratoren zur Bearbei-

dsieyftwem inwentarna, lub też przy pozostawnościach bestdsiedzicznych. W dalszem zaś ich kończeniu od dnia 1. Marca r. b., przepisy Powss. Ordu. Sąd. i Powss. Praw Kraiowego zastosować należy.

Sprawy obrońców naprzeciw ich sironom względem należności i wydatków.

61) Sprawy obrońców siron względem ustanowienia i zapłaty ich należności i wydatków przed pierwszym Marca r. b. sączone, odtąd już nie drogą formalnego processu, lecz jedynie podług przepisów Pow. Ord. Sąd. na takie przypadki oznaczone, kończone będą.

Sprawy nieoznaczone oddzielnie.

62) Wszystkie w dotychczasowych Sądach w dniu wprowadzeniu Pow. Ord. Sąd. wiszące sprawy, w §. 50—61 wyraźnie niewspomniane, a w skutek praw dotychczasowych, podług oddzielnych przepisów prowadzone, są względem na ten przepisy, lecz jedynie w piśmiennym postępowaniu; jeżeli ustawa z dnia 9. b. m. do usfnego ich nieodstata, ukonczone byćz powinny.

Sędzia mający w skutek tego za rzecz potrzebną, aby czyny iakie dokładnięz wyjaśnione i udowodnione były, skutecznie to sałeci podług przepisów Pow. Ord. Sądowęz.

III O czynnościach Prokuratorów Królewskich przy Trybunatach Cywilnych.

63) Ponieważ Urząd Prokuratorów Królewskich, w znaczeniu dotychczasowych praw, w skutek których cia stróżami byli prawa przy Trybunatach Cywilnych, w różnych sprawach przed ich sawyrokowaniem wnioski czynić byli obowiązani, do orem nad Adwokatami, Komornikami i Uradnikami fanu Cywilnego się trudnili, i exekucyę kierowali, otdąd przez zaprowadzenie nowego Sądownictwa już ustaie, więc też w przypadkach zdarzyć się mogących, akts przez nich zdziałane, jedynie tylko iako czynności Władzy dozoresy i fiskalney użytemi byćz mogą, i tym końcem w Sądach Ziemiańskich Poznańskim i Bydgoskim stozione byćz powinny. Te Sady są obowiązane na żądanie innych Władz Sądowych w Wielkiem Kieftwie Poznańskim, stozowne z tychże akt dawac objaśnienia. Jeżeli z dniem pierwszym Marca r. b. interesa iakie, w których Sąd z urzędu stanowiąc powinny, iestozue

tung, in welchem die Gerichte von Amtswegen zu versagen haben; so müssen sie ein besonderes Verzeichniß dieser Sachen mit den Akten und ihren Anträgen übergeben.

IV. Von den Civilstands-Beamten. Civilstands-Register.

64) In dem Patente vom 9ten November d. J. S. 28. ist festgesetzt, daß die Verrichtungen der Civilstands-Beamten mit dem 1sten März d. J. aufhören, und in Absicht der Beglaubigung der Geburten, Verheirathungen und Todesfälle, die Vorschriften des allgemeinen Preussischen Landrechts in Kraft treten sollen. Jeder Civilstandsbeamte schließt daher mit dem 1sten März d. J. die von ihm in zwei Exemplaren geführten Register. Ein Exemplar davon wird bei dem Friedensgerichte des Kreises, an welches nach der bisherigen Verfassung schon am Ende jedes Jahres ein Exemplar dieser Register abgegeben werden mußte, niedergelegt. In den Kreisen, in welchen bei der neuen Organisation zwei Friedensgerichte errichtet werden, theilen sich diese in die, im bisherigen Friedensgerichte niedergelegten Register, nach Maßgabe des ihnen angewiesenen Bezirks.

Duplikate derselben.

65) Die Duplikate der Register der Civilstands-Akte, welche bisher von den Civilstands-Beamten aufbewahrt wurden, bleiben auch ferner bei denselben, wenn sie, wie dies bisher in der Regel der Fall war, die Pfarrer des Orts sind, die nun nach den Preussischen Gesetzen die Kirchendbücher zu führen haben. War der bisherige Civilstands-Beamte eine Person weltlichen Standes oder überhaupt nicht der Pfarrer des Orts; so werden die Duplikate der Civilstands-Register von ihm an den Pfarrer des Orts abgegeben.

Sind an einem Orte mehrere Pfarochen, und die Civilstands-Register bisher von einem der dort befindlichen Pfarrer geführt worden; so bleiben die Duplikate der Register bei diesem. War an einem solchen Orte ein weltlicher Civilstands-Beamter; so werden die Duplikate der Register von ihm an den Pfarrer abgegeben, dessen Pfarochie die zahlreichste ist.

66) Die neu organisirten Friedensgerichte halten darauf, daß die Uebergabe der Register nach Maßgabe der §§. 64. und 65. geschieht, und

sie u. Prokuratorów znajdują, obowiązkiem ich będzie wykaz takich spraw, wraz z aktami i wnioskami, Sądowi oddać.

IV. O Urzędnikach Stanu Cywilnego. Księgi Stanów Cywilnych.

64) § 28. Patentu z dnia 9. Listopada r. z. ustanowił, że czynności Urzędników Stanu Cywilnego z dniem pierwszym Marca r. b. ustają, a na to miejsce, w celu nadania wiarygodności urodzenia, małżeństwa i śmierci, przepisy Pow. Pru. Praw. krajowego, mieć będą moc obowiązującą.

W skutek więc tego, każdy Urzędnik Stanu Cywilnego z dniem pierwszym Marca r. b. zamyka swoje w dwóch exemplarzach przez niego utrzymywane księgi. Jeden ich exemplarz złożonym będzie w Sądzie Pokoju tego obwođu, w którego Sądzie podług dotychczasowego urzędzenia, już przy końcu każdego roku, jeden exemplarz ksiąg takich, oddawanym byćz musiał.

W Powiatach, w których przy nowéj organizacji dwa ustanawiają się Sady Pokoju, te rozdziela pomiedzy siebie złożone w dotychczasowym Sądzie Pokoju księgi, w miarę wyznaczonego dla każdego z nich okregu.

Duplikaty tychże.

65) Duplikaty ksiąg stanu cywilnego dotąd u Urzędników Stanu cywilnego zachowywane, także i nadal u nich pozostaną, jeżeli ci są, iak to dotąd bywać zwykło, Plebanami miejscowemi, którzy oddać znowu według Praw Pruskich księgi kościelne utrzymywać powinni. Jeżeli zaś dotychczasowy Urzędnik stanu cywilnego był osobą świecką, lub gdy niebył Plebanem miejscowym, oddać powinien duplikaty ksiąg stanu cywilnego Plebanowi miejscowemu.

Jeżeli w iednym miejscu więcej jest Parafii, a księgi stanu cywilnego dotąd przez iednego tylko z znajdujących się tam Plebanów były utrzymywane, natenczas duplikaty tychże ksiąg u tegoż nadal pozostaną. Jeżeli zaś w takim miejscu Urzędnik stanu cywilnego był osobą świecką, tenże oddać duplikaty ksiąg, plebanowi temu, którego Parafia jest najlicniejszą.

66) Nowo zorganizowane Sady Pokoju dopilnują, aby oddanie ksiąg stosownie do rozporządzeń §. 64 i 65 nastąpiło, i sprawdzą

konstatiren, welche Register die Pfarren von den Civil- u. Stands-Beamten wirklich überkommen, und in welchem Zustande sie sich befinden.

Ertheilung der Urtheile auf Grund der Civil- u. Stands-Register.

67) Die Pfarren, an welche die Duplikate der Civil- u. Stands-Register abgegeben worden, ertheilen künftig auf Verlangen der Interessenten die Auszüge aus denselben. Nur wenn diese auf irgend eine Weise abhänden gekommen seyn sollten, werden die Auszüge aus den, bei den Friedensgerichten niedergelegten Exemplaren der Register gegeben.

68) Wenn es darauf ankommt, Bescheinigungen über Geburten, Anerkennung natürlicher Kinder, Heirathen, ausgesprochene Ehescheidungen, Adoptionen und Sterbefälle aus dem Zeitraume vom 1sten Mai 1808. bis zum 1sten März d. J. beizubringen; so muß dies aus den Registern der Civil- u. Stands-Äkte geschehen.

Sind die Register in dieser Zeit in irgend einer Gemeinde gar nicht geführt worden, oder auf irgend eine Weise verlohren gegangen; so wird der Beweis durch Zeugen oder andere Urkunden zugelassen.

Sind die Civil- u. Stands-Register aus dem erwähnten Zeitraume zwar gehalten worden, jedoch gegen die Form, in der sie geführt worden sind, Ausstellungen zu machen; so beurtheilen die Gerichte, welche Beweiskraft ihnen beizulegen ist.

Berichtigung der Civil- u. Stands-Äkte.

69) Wenn künftig auf Berichtigung eines Aktes des Civil- u. Stands angetragen werden sollte; so muß dies bei dem Landgerichte des betreffenden Bezirks geschehen, welches nach vorhergegangenem Verfahren eine Festsetzung erläßt.

Diese wird, wenn dadurch eine Berichtigung verordnet worden, von den Interessenten den Pfarren, welchen die betreffenden Register übergeben worden sind, in einer Ausfertigung produziert.

Die Pfarren bemerken nach Waasgabe derselben das Nöthige am Munde der dadurch versehenen Äkte, und nehmen Abschriften der Versügung als Beilagen zu den Registern.

Oben so müssen auch solche Festsetzungen den Friedensgerichten vorgelegt, und es muß wegen der beschlossenen Verbesserung in dem, bei den

Äkte Register Plebanowie od Urzędników stanu cywilnego rzeczywiście odebrali, i w takim stanie takowe znajdują się.

O wydawaniu wyciągów z ksiąg stanu cywilnego.

67) Plebanowie, którym duplikaty ksiąg stanu cywilnego oddane zostały, wydawac z nich będą na przyszłość na żądanie interesentów wyciągi. Gdyby takowe iednak jakimkolwiek sposobem zaginać miały, w takim razie wydawane będą wyciągi z exemplarów w Sądach Pokoju złożonych.

68) Gdy potrzeba, aby złożony był akt urodzenia, uznania dziecięcia naturalnego, małżeństwa, rozvodu, przysposobienia lub zycia, z czasu od 1. Maja 1808 aż do 1. Marca r. b., to nastąpić powinno z ksiąg stanu cywilnego.

Jeżeli w tym czasie księgi te w iakowey gminie wcale niebyły utrzymywane, lub jakimkolwiek sposobem zaginęły, dowody na to przyjmowane będą z świadków lub innych dokumentów.

Gdy księgi stanu cywilnego w pomienionym przeciągu czasu wprawdzie były utrzymywane, lecz nie w przyswoitęy formie, Sądy rozpoznawac będą, ile za dowód uważane być mogą.

O sprostowaniu aktów stanu cywilnego.

69) Gdyby na przyszłość żądaniem bydz miało sprostowanie iakowego aktu stanu cywilnego, to nastąpić powinno u Sądu Ziemianskiego właściwego obwodu, który po poprzedniczym w tey mierze postępowaniu stanowiec będzie.

Jeżeli w skutek tego sprostowanie nakazanem zostało, strony interessowane złożą postanowienie takowe w ekspedycyi Plebanów, którym właściwie księgi oddane zostały. Ci w miarę tego potrzebna na brzegu poprawionego aktu uczynią wzmiankę, i dołączą kopie tegoż postanowienia do ksiąg jako annexa.

Takowe postanowienie również w Sądach Pokoju produkowanem, i względem nakazanego sprostowania w złożonym u nich czem-

Friedensgerichten niedergelegten Exemplare der Civil-Stands-Register gleichfalls das Erforderliche bemerkt werden.

Notariats-Akte.

70) Die Verhandlungen, welche wegen zu erhellender Notariats-Akte von den Friedensgerichten nach Maßgabe des französischen Civil-Gesetzbuches Art. 70. seq. und des Reichstagsbeschlusses vom 18ten März 1809. aufgenommen worden sind, und sich in den Archiven derselben befinden, bleiben bei den neuorganisirten Friedensgerichten.

Aufhören der Geschäfte der Civil-Stands-Beamten.

71) Die von den Civil-Stands-Beamten behufs der Schließung einer Ehe bereits getroffenen Einleitungen, z. B. das Aufgebot, werden durch den Eintritt des 18ten März d. J., als d. s. Termins, mit welchem das allgemeine Landrecht wieder in Kraft tritt, unterbrochen, und dürfen, wenn der Helraths-Akt nicht vor dem Eintritt dieses Termins vollzogen worden ist, nicht fortgesetzt werden.

V. Von den Notariatsverhandlungen.

Abgabe der Notariatsverhandlungen, Testamente und Deposita an die Gerichte.

72) Sämmtliche im Großherzogthum Posen bisher bestehende Notarien, schließen die von ihnen nach den bisherigen Gesetzen geführten Register mit dem 18ten März d. J. Sie überliefern sie nebst den, von ihnen bis dahin aufgenommenen Original-Verhandlungen und den Beilagen derselben, dem Landgerichte des Distrikts, in welchem sie sich befinden. Eben diesem übergeben sie auch die, bei ihnen niedergelegten Testamente, und die ihnen anvertrauten Deposita. Es macht hierbei keinen Unterschied, ob sie Departements- oder Kreis-Notarien waren, und auch diejenigen Notarien sind dazu verpflichtet, welche bei der neuen Justizeinrichtung als solche beibehalten werden. Ein dies müssen die bisherigen Civil-Unterrichter beobachten, welche die Stelle der Notarien vertreten haben, falls sie nicht etwa nur in einzelnen Fällen, wenn die Notarien krank oder abwesend waren, Verhandlungen aufgenommen, und diese hiernächst den Notarien bald überliefert haben. Die Testamente und Deposita müssen nach besonderen Designationen übergeben werden.

plarsu aktu stanu cywilnego także potrzebna uczynioną być powinna wzmianka.

Akt znania.

70) Czynności względem aktów znania stosownie do przepisów Kodexu cywilnego francuskiego art. 70. i następujących i ustawy seymowej z dnia 13. Marca 1809. w Sądach Pokoju działane, i w Archiwach tychże znajdujące się, pozostaną w nowo-organizowanych Sądach Pokoju.

O ustaniu czynności Urzędników stanu cywilnego.

71) Przedsięwzięte już od Urzędników stanu cywilnego w celu zawarcia małżeństwa czynności przygotowawcze, iako to: zapowiedzi, z dniem 1. Marca r. b. iako terminem przywrócenia Powszechnego Prawa krajowego, przerywają się, i jeżeli akt małżeństwa przed tymże terminem jeszcze nieostał zawartym, dalej w nich postąpiono być nie może.

V. O aktach Notaryuszowskich. Oddanie aktów Notaryuszowskich Testamentów i Depozytów Sądom.

72) Wszyscy, w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem dotąd utrzymami Pisarze Aktowi zakończą z dniem 1. Marca r. b. utrzymywane przez nich podług dotychczasowych Praw Repertorya. Oddadzą takowe wraz z prągiem od nich aż do tegoż dnia aktami oryginalnymi i ich annexami Sądowi obwodu tego, w którym się znajdują. Temuż Sądowi oddadzą również złożone u nich testamta i powierszone im depozyta, bez różnicy, czy oni byli Notaryuszami Departamentowemi lub Powiatowemi, do czego i ci są obowiązani, którzy przy nowym organizacyi iako tacy zostają utrzymami. Toż samo uczynić powinni dotychczasowi Podsekadowie Cywilni, którzy Notaryuszów zastępowali, chyba że tylko w szczególnych przypadkach w czasie choroby lub niebytności Notaryuszów iakowe przyjęli akta, i te potem Notaryuszom zaraz oddali.

Testamta i depozyta oddane być powinny podług osobnych dezygnacyów.

73) Jedes Landgericht konstatirt den Zustand, in dem es die Register, Verhandlungen, und etwaige Deposita überkennt, und sorgt für die sichere Aufbewahrung derselben.

Ausfertigung der Notariats-Verhandlungen durch die Gerichte.

74) Sollten Verhandlungen der Notarien bis zum 1ten März d. J. für die Parteien noch nicht ausgefertigt worden seyn, so werden die Ausfertigungen auf ihren Antrag, von den Landgerichten nach vorhergegangener Prüfung der Zulässigkeit ertheilt.

75) Sollte eine Partei die nochmalige Ausfertigung eines Notariats-Aktes verlangen, so darf diese nicht ertheilt werden, bis sämtliche bei der Sache beteiligte Personen gehört worden sind.

Das Gericht beurtheilt dann die Zulässigkeit eines solchen Gesuchs.

Aufbewahrung der Testamente.

76) Die bei den bisherigen Notarien versiegelt niedergelegten Testamente werden von den Landgerichten ad Depositem genommen.

77) Testamente, welche nach erfolgter Publikation durch den Tribunal, Präsidenten oder den damit besonders beauftragten Richter bei den bisherigen Notarien niedergelegt waren, werden zu den, bei den bisherigen Gerichten schon formirten, oder damit anzulegenden Testaments- oder Verlassenschafts-Akten genommen.

Inventarisations-, Erbtheilungs-, und öffentliche Verkaufsverhandlung.

78) Die von den bisherigen Notarien aufgenommenen Inventarisations-, Erbtheilungs- und öffentliche Verkaufs-, Verhandlungen, werden bei den Landgerichten, insofern sie nicht schon ganz beendigt sind, zum Vortrage gebracht, und es wird von diesen nach Lage der Sache und den oben dergleichen schon gegebenen Anweisungen das Weitere veranlaßt.

Einziehung rückständiger Notariatsgebühren.

79) Die bisherigen Notarien müssen sich wegen Einziehung der, ihnen von den Parteien noch zukommenden Gebühren, an die Landgerichte

73) Każdy Sąd Ziemiański sprawdzi stan oddanych mu rejestrów, aktów i depozytów, i starać się będzie o bezpieczne ich zachowywanie.

O wydaniu ekspedycji aktów Notaryuszowskich przez Sady.

74) Gdyby niektóre akty Notaryuszowskie aż do 1. Marca r. b. dla stron jeszcze nie zostały bydy wygotowane, natenczas ekspedycje na ich żądanie, przez Sądy Ziemiańskie, po poprzedniczym rozpoznawaniu tegoż wniosku, wydawane będą.

75) Gdyby strona iaka powtórniey żądała ekspedycyi iakowego aktu Notaryuszowskiego, ta przediey wydaną niebędzie, dopóki wszystkie interesowane w tém osoby z wnioskami swemi niebędą słuchane.

Sąd rozpozna potem, czyli takowe żądanie mieści ma lub nie.

O zachowaniu testamentów.

76) Złożone u dotychczasowych Notaryuszów testamenta zapieczętowane, wzięte będą od Sądów Ziemiańskich do depozytu.

77) Testamenta, ktore po nastąpieney publikacyi przez Prezesa Trybunału lub delegowanego na ten koniec Sędzię u dotychczasowych Notaryuszów złożone zostały, wzięte bydy powinny do uformowanych już u dotychczasowych Sądów lub dopiero założyć się mających w tym względsie akt testamentowych lub pozostałości.

O aktach inwentaryzacyi, działów i publiczney przedarży.

78) Sporządzone przez dotychczasowych Notaryuszów akta inwentaryzacyi, działów i przedarży publiczney, skoro nie zupełnie jeszcze ukończone zostały, w Sądach Ziemiańskich przedstawiane będą, a te stosownie do położenia rzeczy i w miarę udzielenych już wyżej w tym względsie przepisów dalsze poczynią rozporządzenia.

O ściąganiu zależnych należności Notaryuszów.

79) Dotychczasowi Notaryusze powinni względem ściągania przypadających im jeszcze od stron należności udać się do Sądów

wenden. Diese achten sich nach der, für die Notarien, unter der vorigen Regierung vorgeschriebenen Gebühren-Taxe, und verfahren übrigen wegen Festsetzung und Einziehung dieser Gebühren nach den Vorschriften der allgemeinen Gerichtsordnung. Wegen Ablösung der, von den Notarien während der vorigen Regierung bestellten Rationen, wird besonders verfügt werden.

Vollstreckung der Notariats-Urkunden.

80) Aus Notariats-Urkunden findet vom 1sten März d. J. keine Vollstreckung, sondern nur der Executiv-Proceß statt; so weit ihn die allgemeine Gerichtsordnung zuläßt.

VI. Bestimmungen wegen der Verhandlungen der Hypotheken-Konservatoren.

Das Amt der Hypotheken-Konservatoren hört auf.

81) Auch die Departements- und Kreis-Hypotheken-Bewahrer im Großherzogthum Posen müssen die von ihnen nach den bisherigen Gesetzen geführten Ingrossations-, Intabulations- und Konnotations-Bücher, die Bücher für angelegte Arreste auf Immobilien, und die Repertorien mit dem 1sten März d. J. schließen, da ihre Amts-Berechtigungen mit dem Eintritte der neuen Justiz-Berfassung ebenfalls aufhören.

Abgabe der Registraturen der Konservatoren.

82) Die von den Departements-Hypotheken-Konservatoren zu Posen und Bromberg gehaltenen Bücher, nebst den Intabulations- und Extrabulations-Fascikeln bleiben in Posen und Bromberg Ste werden; so wie die, der Aufsicht der Hypotheken-Konservatoren übergeben gewesenen Hypotheken-Bücher, Ingrossations-Bücher und Hypotheken-Akten, die während der ehemaligen Preussischen Regierung angelegt und geführt worden sind, von den Landesrichtern zu Posen und Bromberg übernommen. Bei dieser Uebnahme muß ein genaues Verzeichniß der von den Interessenten behufs der Eintragung übergebenen Dokumente aufgenommen werden, die sich bei den Konservatoren befinden, weil entweder die Eintragung noch nicht geschehen ist, oder sie die Partheien nach erfolgter Eintragung nicht zurückge-

Ziemińskich. Te Kosować się będą do taksy za Rząd zeszłego dla Notaryuszów wydanej, i postąpią z resztą względem ustanowienia i ściągania tychże należności według przepisów Powszechnéj Ordynacyi Sądowéj. Względem uwolnienia kaucyj przez Pisarzy Aktowych za Rządu zeszłego stawionych osobno wydane będą przepisy.

O wykonaniu aktów Notaryuszowskich.

80) Z aktów notaryuszowskich od dnia 1. Marca r. b. żadna exekucya miejsca niema, lecz tylko proces exekucyjny, iak dalecektakowy Powszechną Ordynacją Sądową jest dozwolony.

VI. Przepisy względem czynności Konserwatorów Hypotek.

Urządowanie Konserwatorów Hypotek ufaia.

81) Takie i Konserwatorowie Hypotek w Wielkiem Księstwie Poznańskim, tak departamentowi iako też powiatowi, z dniem 1go Marca r. b zamknąć powinni utrzymywane dotąd przez nich podług dotychczasowych praw, księgi ingrossacyjne, intabulacyjne i konnotacyjne, oraz księgi dla założonych na nieruchomości aresatów i repertorya, gdy urządowanie ich z zaprowadzeniem nowéj organizacyi Sądownictwa również ufaie.

O oddaniu archiwów Konserwatorskich.

82) Utrzymywane przez Konserwatorów Hypotek Departamentów Poznańskiego i Bydgoskiego księgi oraz fascykuly intabulacyjne i extrabulacyjne, pozostałą nadal w Poznaniu i Bydgoszczy, które tak iak powierzone dozrowi Konserwatorów Hypotek księgi hypoteczne, ingrossacyjne i akta hypoteczne, z dawniejszego Rządu Pruskiego założone i utrzymywane, przez Sądy Ziemińskie w Poznaniu i Bydgoszczy odebrane będą. Przy témże odbieraniu sporządzoną być powinna dokładna specyfikacya dokumentów przez strony interessowane w celu ich zainstalowania oddanych, a u Konserwatorów dla tego jeszcze znajdujących się, że intabulacya albo jeszcze nie nastąpiła, albo po skutecznieniu teyże, strony ich jeszcze napowrót nie odebrały. Na-

nommen haben. Für sichere Aufbewahrung dieser Dokumente muß gesorgt werden.

83) Von den Hypotheken-Bewahrern in den Kreisen, übernehmen die Landgerichte jedes in dem ihm angewiesenen Distrikte, die nach den bisherigen Gesetzen geführten Hypothekenbücher; so wie die Hypothekenbücher und Akten der ehemaligen Preussischen Untergerichte, die diesen Hypotheken-Bewahrern übergeben waren. Sollten sich auch bei diesen noch zur Eintragung Dokumente befinden; so werden sie den Landgerichten ebenfalls zur Aufbewahrung überliefert.

84) Wie das Hypothekenwesen im Großherzogthum Posen ferner bearbeitet und eingerichtet werden soll, wird besonders verordnet werden.

Zerausgabe der zur Eintragung den Konserwatoren übergebenen Dokumente.

85) Falls Partbeien die Extradition ihrer bevelts eingetragenen, oder auch nur erst zur Eintragung im Konnotationsbuche notirten Dokumente verlangen sollten, die sich am 1sten März c. noch bei den Hypotheken-Konserwatoren befinden; so müssen sie sich desfalls an die Landgerichte wenden. Die Verabfolgung kann in der Regel nur gegen Entrichtung der dem Hypothekenbewahrer etwa noch zukommenden Gebühren geschehen.

86) Vom 1sten März d. J. ab, können Atteste über Eintragungen, welche während der Gesetzeskraft des französischen Civil-Gesetzbuchs, in die nach Vorschrift desselben geführten Bücher geschehen sind, auf Verlangen der Interessenten, nur von den Hypothekenkommissionen, und so lange diese noch nicht existiren, nur von den Landgerichten erteilt werden.

87) Wegen Zurückgabe der Kauttionen der Hypothekenbewahrer, wird besondere Verfügung ergehen.

VII. Festsetzungen wegen der Verhandlungen bei Vormundschaftsachen.

Uebernahme der Vormundschaftsaktien. Bei den Friedensgerichten.

88) Die von den bisherigen Friedensgerichten bearbeiteten Vormundschaftsachen, werden von den neu organisirten Friedensgerichten, wenn sie nach den Bestimmungen der Verordnung vom 2ten

leży mieć karanie o to, aby dokumenta te bezpiecznie były zachowane.

83) Od Konserwatorów Hypotek po Powiatach, odbiorą Sądy Ziemiańskie, każdy w wyznaczonym dla niego obwodzie, utrzymywane dotąd podług dotychczasowych praw księgi i akta hypoteczne dawniejszych Sądów niższych Pruskich, które tymż Konserwatorom oddane były. Gdyby także u tychże ieszcze znajdować się miały w celu ich wpisania iakowe dokumenta, tedy te również Sądowi Ziemiańskiemu dla ich zachowania oddane zostaną.

84) Względem dalszego postępowania w interessach hypotecznych w Wielkiem Xięstwie Poznańskiem, oddzielne wydane będą przepisy.

O wydaniu dokumentów Konserwatorom, dla ich wpisania oddanych.

85) Gdyby strony żądać miały zwrotu swych dokumentów już intabulowanych, lub w celu ich intabulowania dopiero w księdze konnotacyinей notowanych, a w dniu 1. Marca r. b. ieszcze u Konserwatorów Hypotek znajdujących się, udać się w tój mierze powinny do Sądów Ziemiańskich. Wydanie ich iednak pospolicie nafiapć tylko może za opłaceniem przypadających ieszcze Konserwatorowi należytości.

86) Od dnia 1. Marca r. b. zaświadczenia względem intabulacyi, za prawa cywilnego francuskiego, w utrzymywanych według przepisów tegoż prawa księgach uskuteczniionych, na żądanie stron interessowanych udzielane tylko być mogą przez Kommissyę hypoteczne, a dopóki te czynnemi ieszcze niebędą, tylko przez Sądy Ziemiańskie.

87) Względem zwrócenia kaucyi Konserwatorów Hypotek, osobne wydać rozporządzenia.

Postanowienia względem czynności opiekuńczych. Odebranie akt opiekuńczych. W Sądach Pokoju.

88) Dalsze działania w interessach opiekuńczych, któremi dotychczasowe Sądy Pokoju trudniły się, oheymą nowo uorganizowane Sądy Pokoju, skoro według przepisów ustawy z dnia 9. b. m. do nich należą, w przeciwnym razie Sądy Ziemiańskie. W miarę

huj. zum Effort derselben gehören, sonst aber von den Landgerichten fortgesetzt. Nach dieser Maßgabe werden die Akten von den Friedensrichtern, sobald sie ihre Amtsverrichtungen angetreten haben, gesondert und entweder zurückbehalten, oder dem Landgerichte des Distrikts nebst den etwa vorhandenen Deposits überliefert. In den Kreisen, in welchen zwei Friedensgerichte errichtet werden, theilen sich diese nach Maßgabe ihres Bezirks in die, bei den bisherigen Friedensgerichten verhandelten Vormundschafsfachen, insofern sie vor sie gehören.

Bei den Civiltribunälen.

89) Da auch in vielen, während der ehemaligen Preussischen Regierung eingeleiteten, und nicht beendigten Vormundschafsfachen, die Akten bei den Civiltribunälen zu Posen und Bromberg geblieben, und nicht an die Friedensgerichte übergeben worden sind; so müssen diese von den Landgerichten zu Posen und Bromberg, nach den Grundsätzen des vorigen §. gesondert, und an die kompetenten Land- und Friedensgerichte überliefert werden. Eben dieses muß mit den, in den General-Depositorien der Civiltribunäle zu Posen und Bromberg befindlichen Akten geschehen, welche zu diesen Vormundschafsfachen gehören, sobald die Regulierung dieser Depositorien so weit vorgeückt sein wird. Spezialmassen können sogleich mit den Akten abgegeben werden.

Bei den ehemaligen Preussischen Untergerichten.

90) Da sich nicht voraussehen läßt, daß alle von den ehemaligen Preussischen Untergerichten eingeleitete Vormundschafsfachen, von den Friedensgerichten weiter bearbeitet worden sind; so sind die, bei den bisherigen Friedensgerichten niedergelegten Akten der ehemaligen Preussischen Untergerichte durchzugehen, und in den unbeendigt gebliebenen Vormundschafsfachen ist von den kompetenten Land- und Friedensgerichten nach Lage der Sache das Weitere zu veranlassen.

Von den schon ernannten Vormündern.

91) Die während der Gültigkeit des französischen Civilgesetzbuchs, den Vorschriften desselben gemäß ernannten Vormünder, werden als gehörig bestellte von den Gerichten betrachtet. Die Nebenvormünder können als Mitvormünder beibehalten werden.

togo Sędziowie Pokoju, po objęciu przez nich urzędowania, rozdzielą akta, i te które do nich należą, zatrzymają dla siebie, drugie zaś odesłają Sądowi Ziemiańskiemu właściwego obwodu, wraz z znajdującymi się tam depozytami.

W Powiatach, w których dwa ustanowią się Sądy Pokoju, te rozdzielą między siebie, w miarę ich okręgu, interesu opiekunów w dotychczasowych Sądach Pokoju toczące się, ile takowe do nich należą.

W Trybunatach Cywilnych.

89) Gdy także w wielu interesach opiekunów zych za dawniejszych Rządu Pruskiego rozpoczętych a nieukończonych, akta w Trybunatach Cywilnych w Poznaniu i Bydgoszczy pozostają się, i do Sądów Pokoju nie były oddane, tedy takowe przez Sądy Ziemiańskie w Poznaniu i Bydgoszczy stosownie do zasad poprzedzającego §-u odosobnione, i właściwym Sądom Ziemiańskim i Sądom Pokoju oddane być powinny. Toż samo nastąpić powinno względem należących do tychże opiekunów, w depozytach generalnych Trybunatów Cywilnych w Poznaniu i Bydgoszczy znajdujących się, skoro też depozyta tak dalece będą uregulowane. Massy szczególne zaraz z aktami oddane być mogą.

W bywszych Sądach niższych Pruskich.

90) Gdy spodziewać się nie można, żeby wszelkie opieki przez dawniejsze Sądy niższe Pruskie rozpoczęte przez Sądy Pokoju dalej były prowadzone, tedy zdziałane w tej mierze przez dawniejsze Sądy Pruskie akta, w dotychczasowych Sądach Pokoju złożone, przyjęzane, a w opiekach nieukończonych przez właściwe Sądy Ziemiańskie i Sądy Pokoju stosownie do potrzebienia rzeczy dalsze wydane będą rozporządzenia.

O opiekunach już obranych.

91) Opiekunowie, za praw cywilnych francuskich, i stosownie do przepisów tychże praw obrani, uważani będą od Sądów jako należycie ustanowieni. Opiekunowie przydani utrzymać się mogą jako współopiekunowie.

Fortsetzung der vormundtschaftlichen Bearbeitung.

92) Behufs der weitem Leitung der Vormundschaften, müssen die Vormundschaftsbehörden von den bestellten Vormündern vor allen Dingen vollständige Verichte über die Lage der Sache erfordern, und sie zur Rechnungslegung über die ihnen anvertraute Vermögensverwaltung anhalten. Die Vormundschaftsbehörden müssen dafür sorgen, daß die etwa unvollständigen Akten durch die, von den Vormündern zu erfordernden Inventarien, Versteigerungsprotokolle, und sonstige wichtige Verhandlungen ergänzt werden.

Abwesenheits-Erklärungen.

93) In den Fällen, in welchen nach Art. 115. seq. des französischen Civilgesetzbuchs, Abwesenheits-Erklärungen bereits erfolgt, und auf den Grund der ergangenen Endurteil provisorische Einweisungen der Erben oder Ehegatten der Abwesenden in den Besitz ihres Vermögens geschehen sind, behalten die in den Besitz des Vermögens gesetzten Personen zwar die Verwaltung und den Gebrauch nach den bisherigen Gesetzen; jedoch muß, so lange nach den nunmehr wieder eingeführten Gesetzen nicht auf Todeserklärung eines Abwesenden angetragen und erkannt ist, die Kuratel eingeleitet, der Betrag und Zustand des vorhandenen Vermögens festgestellt, und der Nachweis erfordert werden, daß von den in Besitz des Vermögens gesetzten Personen die gehörige Sicherheit bestellt worden ist. Sind die Einweisungen definitiv geschehen; so hat es dabei sein Bewenden, und es bedarf keiner Einleitung einer Kuratel.

Um die Gerichte in Kenntniß zu setzen, welche Abwesenheits-Erklärungen während der Gesetzeskraft des französischen Civilgesetzbuchs erfolgt sind, sollen Auszüge aus den Prozeßakten und Urteilsbüchern der Ziviltribunale zu Posen und Bromberg gemacht, und den Land- und Friedensgerichten mitgetheilt werden.

VIII. Bestimmungen, wegen der bei den Polizeigerichten, Polizei-Besserungsgerichten und dem Kriminalgerichte schwebenden Prozesse.

Bei den Polizeigerichten.

94) Die Friedensgerichte, welche die Akten der bisherigen Polizeigerichte übernehmen, setzen die bei denselben schwebenden Injurien- und Holz-

O dalszém działaniu w interessach opiekunicych.

92) W celu dalszego kierowania opiekunami, Władze opiekunuse obowiazane są żądać nasamprzód od ustanowionych opiekunów dokładnych raportów o położeniu rzeczy, i zagnąć ich do złożenia rachunków z powierzonéy im administracyi majątku. Władze opiekunice starać się powinny, aby niedokładne może akta przez żądacę się mające od opiekunów inwentarze, protokoły sprzedaży i inne czynności ważne były usupelnione.

O ogłoszeniu nieprzytomności.

93) W przypadkach, w których kto podług przepisów art. 115. i następnych Kodexu Cywilnego Francuzkiego za nieprzytomnego już został ogłoszonym, i dziedzice jego lub małżonek na mocy zapadłego w téy mierze stanowego wyroku w tymczasowe posiadanie jego majątku są wprowadzani, osoby te zachowują wprawdzie zarządzanie i używanie oddanego im majątku, iednakże dopóki podług przywróconych snou praw na czyniony wniosek niezapadnie wyrok, nieprzytomnego za zmarłego ogłaszający, kuratela zaprowadzoną, ilość i stan znajdujacego się majątku wynaleziony, i dowód żądanym być powinien, iż osoby w posiadanie wprowadzone należytą złożyły rękojmią. Jeżeli ostateczne nastąpiło wprowadzenie, tedy przy takowém pozostać się, i nie potrzeba już zaprowadzenia kurateli.

Aby zaś nowe Sądy widzieć mogły, iakie ogłoszenia nieprzytomności za Kodexu Cywilnego Francuzkiego nastąpiły, sporządzone bydz mają z Regestrów procesowych i ksiąg wyroków Trybunatów Cywilnych w Poznaniu i Bydgoszczy wyciągi, które Sądowi Ziemiańskiemu i Sądowi Pokoju udzielone będą.

VIII. Przepisy względem spraw w Sądach Policyjnych, Policji Poprawczej i w Sądzie Kryminalnym toczących się.

W Sądach Policyjnych.

94) Sądy Pokoju, odbierające działane w dotychczasowych Sądach Policyjnych akta, daléy postępować będą w toczących się u nich

Defraudations-Prozesse, in soweit sie nach der Verordnung vom 9ten Maj. zu ihrer Kognition gehören, fort.

Das weitere Verfahren in derselben geschieht nach den Vorschriften der Allgemeinen Gerichtsordnung, und ten besondern Verordnungen wegen der Fortvergehungen.

Anhängige Sachen, die sich zur Einleitung eines fiskalischen oder Kriminal-Prozesses eignen, senden die Gerichte, wenn der Thatbestand festgesetzt ist, nebst den etwa verhafteten Verbrechern an die kompetenten Inquisitoriate.

95) Waren bei den Polizeigerichten in den zu ihrer Kognition gehörigen Sachen bereits Erkenntnisse ergangen und publizirt worden, von welchen nach der bisherigen Verfassung die Appellation zulässig ist, so stehen den Partheben, wenn die Frist zur Einlegung derselben mit dem 1sten März d. J. noch nicht abgelaufen, innerhalb derselben die nach den Preussischen Gesetzen erlaubten Rechtsmittel zu.

Bei den Polizei-Besserungs-Gerichten.

96) Die Inquisitoriate übernehmen sämtliche Akten der Polizeibesserungsgerichte. Sie sehen die bereits schwebenden Prozesse bis zum Schlusse der Untersuchung fort, und senden dann die Akten an das nach §. 139. Abschnitt 3 der Verordnung vom 9ten Maj. kompetente Landgericht zum Spruche. Hiebei macht es keinen Unterschied, ob die Prozesse bei dem Polizei-Besserungs-Gerichte in erster oder zweiter Instanz anhängig waren. Schwebten jedoch bei den Polizei-Besserungs-Gerichten Injurien, und Holzdefraudations-sachen in erster Instanz, welche nach der Verordnung vom 9ten Maj. zur Kognition der Friedensgerichte gehören, so müssen sie an diese zum weiteren Verfahren abgegeben werden.

97) Gegen die von den Polizei-Besserungs-Gerichten in erster Instanz bereits abgefaßten und publizirten Erkenntnisse, finden nach dem 1st. März d. J., wenn die Frist noch nicht verlaufen ist, die nach den Preussischen Gesetzen zulässigen Rechtsmittel Statt.

Bei dem Criminal-Gerichte des Posener und Bromberger Departements.

98) In den Criminal-Sachen, welche bei dem Criminal-Gerichte des Posener und Brom-

sprachen injuriynich i o defraudacye lesae, ile takowe podług ustawy z dnia 9. b. m. do ich rozpoznania należą — Względem dalszego w nich postępowania zachowane będą przepisy Powszechnéy Ordynacyi Sądowéy i szczególne urządzenia względem defraudacyi lesnych wydane.

Toczące się sprawy, które się do rozpoczęcia processu fiskalnego lub kryminalnego kwalifikują, odesła Sady, skoro istota czynu ustanowioną zofata, wraz z uwiezionemi zbrodnia-cami do właściwych Inkwizytoriatów.

95) Jeżeli w Sądach Policyynych w należących do nich sprawach już zapadły i ogłoszone zofaty wyroki, od których podług dotychczasowych urządzeń appellacya jest dozwoloną, natenczas, skoro przepisany do iey założenia przeciąg czasu z dniem 1. Marca r. b. ieszcze nieupłynął, służą stronom ieszcze w ciągu tegoż czasu dozwolone podług praw Pruskich środki prawne.

W Sądach Policyi Poprawczéy.

96) Inkwizytoriaty odbiorą wszystkie akta Sądów Policyi Poprawczéy, wprowadzając będą w toczących się już sprawach inkwizycyą aż do iey ukończenia, i odesła potem akta do właściwego podług §. 139. Oddziału 3. ustawy z dnia 9. b. m. Sądu Ziemiańskiego do zawyrokowania. Zadnéy to nieczwini różnicy, czy sprawy w Sądzie Policyi Poprawczéy w pierwszhey lub drugiey toczyły się Instancyi. Jeżeli zaś w Sądach Policyi Poprawczéy toczyły się w pierwszhey Instancyi sprawy injuriyne i o defraudacye lesne, które podług ustawy z dnia 9. b. m. do rozpoznania Sądów Pokoju należą, tedy takowe tymże do dalszego w nich postępowania oddane bydź powinny.

97) Przeciw wyrokom w Sądach Policyi Poprawczéy w pierwszhey Instancyi już zapadłym i ogłoszonym służą po dniu 1. Marca r. b., skoro przepisany w tey mierze przeciąg czasu ieszcze nieupłynął, dozwolone podług Praw Pruskich środki prawne.

W Sądzie Kryminalnym Departamentów Poznańskiego i Bydgoskiego.

98) W sprawach kryminalnych, które w Sądzie kryminalnym Departamentu Poznań-

berger Departements zur Entscheidung in erster Instanz, oder ex appellations von einem Erkenntnisse eines Politel-Besserungs-Gerichts zu. Aburteilung in zweiter Instanz verbleiben, und am ersten März d. J. noch nicht abgeurteilt sind, werden die Erkenntnisse in erster und resp. in zweiter Instanz von den Landgerichten abgefasst, welche nach §. 140. Abschnitt 3. der Verordnung vom 2ten Jul. competent sind.

99) Die von dem Criminalgerichte zu Posse in erster Instanz bereits abgeurtheilten Erkenntnissen, in welchen das Rechtsmittel der weiteren Vertheiligung eingehender worden ist, oder in der gesetzlichen Frist noch eingelegt wird, waren in der gesetzlichen Instanz von dem Landgerichte, welches nach dem angeordneten Instanzenzuge vom ersten März d. J. an, die Appellationen; Instanz bildet, entscheiden.

Hiervon sind nur die Fälle ausgenommen, in welchen von dem Criminal-Gerichte zu Posen in erster Instanz, auf eine zehn Jahr übersteigende Verurteilung der Freiheit erkannt war. In diesen gehört nach der Verordnung vom 2ten Jul. dem Ober-Appellations-Gerichte des Großherzogthums die Entscheidung in zweiter Instanz.

100) Die General-Akten des Criminal-Gerichts werden bei dem Ober-Appellationsgerichte, und die Akten desselben in den schon beendigten Untersuchungsacten, bei dem Landgerichte zu Posen niedergelegt.

Hiernach haben sich sämtliche Justiz-Beamte des Großherzogthums Posen und alle, die diese Instruction angeht, gebührend zu achten.

Berlin, den 15ten Februar 1817.

Der Justiz-Minister Kircheisen.

skiego i Bydgoskiego przedskaziwone są do decyzyi w Instancyi pierwszej, lub z odwołania się od wyroku Sadu Policyi Poprawczej w celu sawyrokowania w nich w drugiej Instancyi, a które na dnia 1. Marca r. b. nie są jeszcze odsądzone, wydane będą wyrokami w pierwszej i respective w drugiej Instancyi od właściwych według §. 140. Rozdziału 3. Ustawy z dnia 9. b. m. Sądów Ziemian-
skich.

99) Sprawy kryminalne przez Sąd kryminalny w Poznaniu w pierwszej Instancyi już odsądzone, w których założony został środek prawny dalszemy obrony, lub w przepisanyum przeciżgu czasu jeszcze zakłada się, rozszadane będą w drugiej Instancyi przez Sąd Ziemiański, podług urzędowego biegu Instancyi od dnia 1. Marca r. b. Instancyą appealacyjną stanowiący.

Od tego te tylko wyimają się przypadki, w których Sąd Kryminalny w Poznaniu zawyrokował był w pierwszej Instancyi na odjęcie wolności, dziesięć lat przechodzące. W tych należy Decyzya w drugiej Instancyi podług ustawy z dnia 9. b. m. d. Najwyższego Sadu Appellacyjnego Wielkiego Xięstwa Poznańskiego.

100) Akta Generalne Sadu Kryminalnego złożone będą w najwyższym Sądzie Appellacyjnym, a akta w ukochsonych już sprawach indagacyjnych, w Sądzie Ziemiańskim w Poznaniu.

Do tego wszyscy Urzędnicy Sądowi Wielkiego Xięstwa Poznańskiego, i w ogólnosci wszyscy, których Instrukcyja ninieysza dotyczy się, należycie sówować się nią.

Dan w Berlinie, dnia 15 Lutego 1816.

Minister Sprawiedliwości
Kircheisen.